

Вінниця ВНТУ – 2024

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра менеджменту та безпеки інформаційних систем

Рівень вищої освіти I-й (бакалаврський)

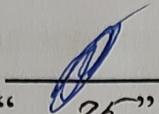
Галузь знань 073 – Менеджмент інформаційних технологій

Спеціальність 073 – Менеджмент

Освітньо-професійна програма - Менеджмент інформаційних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри МБІС

 к.т.н., доц. Карпинець В.В.
“ 25 ” березня 20 24 р.

З А В Д А Н Н Я на бакалаврську дипломну роботу студенту

Можарову Андрію Дмитровичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-систем (на прикладі ТОВ Mario)

Керівник роботи к.е.н., доц. Міронова Ю. В.

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від

“ ” року №

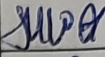
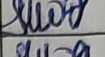
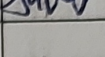
2. Термін подання студентом роботи – за тиждень до захисту

3. Вихідні дані до роботи періодична література, наукова література, статистична інформація, статистична звітність.

4. Зміст текстової частини: Порівняльна характеристика визначення рівня економічної безпеки підприємства, які мають на неї вплив. Перший розділ містить загальну теоретичну характеристику досліджуваної теми, аналіз різноманітних суджень науковців стосовно сфери дослідження та аргументацію власної думки. Другий розділ містить загальну характеристику та фінансовий аналіз досліджуваного підприємства. Третій розділ містить ефективність та впровадження ERP-системи, що підвищує рівень економічної безпеки досліджуваного підприємства.

5. Перелік ілюстративного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). У першому розділі бакалаврської дипломної роботи містить 2 рисунки, 7 рисунків у другому розділі та 2 рисунка у третьому розділі.

6. Консультанти розділів роботи

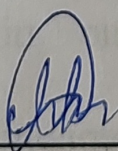
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ I	Міронова Ю. В.		
Розділ II	Міронова Ю. В.		
Розділ III	Міронова Ю. В.		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва та зміст етапу	Термін виконання		Примітка
		початок	закінчення	
1	Формування та затвердження теми бакалаврської роботи	01.09.23	01.12.23	
2	Виконання теоретичної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання	01.12.23	24.04.24	
3	Виконання аналітичної частини та розробка впровадження. Другий рубіжний контроль виконання	24.04.24	31.05.24	
4	Нормоконтроль	01.06.24	03.06.24	
5	Рецензування	04.06.24	06.06.24	
6	Попередній захист	07.06.24	09.06.24	
7	Захист	10.06.24	26.06.24	

Студент

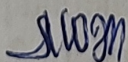

Можаров А.Д.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Міронова Ю.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська дипломна робота складається з 90 сторінки формату А4, на яких є 9 рисунків, 12 таблиць, список використаних джерел містить 44 найменувань.

У бакалаврській дипломній роботі запропоновано напрямки підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

У теоретичній частині роботи досліджено суть економічної безпеки та основні його принципи та особливості використання спеціалізованих інформаційних технологій, проаналізовано підходи до оцінювання рівня економічної безпеки.

В аналітичній частині роботи здійснено оцінювання ефективності загальної економічної діяльності підприємства в цілому та його зовнішньоекономічної діяльності зокрема, а також проведено аналіз використання інформаційних технологій на ТОВ «ВП «МАРІО». У прикладній частині роботи запропоновано заходи з підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека, інформаційні технології, ERP-системи.

ABSTRACT

The bachelor thesis consists of 90 pages of A4 format, on which there are 9 figures, 12 tables, the list of used sources contains 44 items.

In the bachelor's thesis, directions for increasing the level of economic security of the enterprise.

In the theoretical part of the work, the essence of economic security and its main principles and features of the use of specialized information technologies are investigated, approaches to assessing the level of economic security are analyzed.

In the analytical part of the work, an assessment of the effectiveness of the general economic activity of the enterprise as a whole and its foreign economic activity in particular was carried out, as well as an analysis of the use of information technologies at TOB «BII «MARIO». In the applied part of the work, measures to increase the level of economic security of the enterprise are proposed.

Keywords: economic security, information technologies, ERP systems.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ	
1.1 Огляд поняття економічної безпеки підприємства.....	8
1.2 Аналіз підходів до визначення рівня економічної безпеки підприємства та обґрунтування базового для подальших розрахунків.....	15
1.3 Аналіз недоліків і переваг існуючих ERP-систем що уможливлюють покращення економічної безпеки та ідентифікація оптимальної для розв’язку поставлених задач.....	21
1.4 Висновок до розділу 1.....	32
2 АНАЛІЗ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ERP- СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ВП «MARIO»	
2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ «ВП «MARIO».....	34
2.2 Аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «ВП «MARIO».....	37
2.3 Оцінювання рівня економічної безпеки на підприємстві.....	46
2.4 Висновок до розділу 2.....	51
3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ MICROSOFT DYNAMICS 365	
3.1 Впровадження Microsoft Dynamics 365 для покращення економічної безпеки.....	53
3.2 Розрахунок витрат на реалізацію та впровадження Microsoft Dynamics 365.....	55
3.3 Ефективність впровадження ERP-системи Microsoft Dynamics 365 в аспекті зростання економічної безпеки підприємства.....	60
3.4 Висновок до розділу 3.....	67
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

У сучасному світі, де економічна нестабільність стає все більш нормою, питання економічної безпеки для підприємств набуває важливості безпрецедентної міри. Забезпечення стабільності в умовах ризику та несприятливих економічних умов стає викликом, який потребує системного підходу та використання сучасних технологій.

Опрацьовано значний теоретичний наробок у царині методів економічної безпеки, зокрема роботи таких вітчизняних дослідників як: Т. Г. Васильців, С. Т. Пілецька, Р. В. Варічева, Н. П. Сисоліна, Г. М. Коптева, О. О. Сосновська, А. М. Дідик, В. Г. Алькема та ін. [1–8].

Варто зазначити, що використання ERP-систем (Enterprise Resource Planning) стає ключовим фактором для успішного управління підприємством та забезпечення його економічної безпеки. ERP-системи інтегрують управлінські та операційні процеси підприємства в єдину цифрову платформу, що дозволяє забезпечити ефективне управління ресурсами, зниження витрат, підвищення продуктивності та швидке реагування на зміни в зовнішньому середовищі.

Разом із тим, не існує однозначного обґрунтованого, тому надзвичайно важливим є визначити базовий методологічний інструментарій дослідження, що ізумовлює актуальність дослідження проведених в бакалаврській дипломній роботі.

Метою роботи є покращення системи оцінювання економічної безпеки підприємства із застосуванням ERP-системи.

Для досягнення вище окресленої мети було поставлено та вирішені такі завдання:

- досліджено поняття економічної безпеки підприємства;
- проаналізовано підходи до визначення рівня економічної безпеки підприємства та обґрунтовано базовий для подальших розрахунків;

- вивчено недоліки і переваги існуючих ERP-систем що уможливлюють покращення економічної безпеки та ідентифіковано оптимальну для розв'язку поставлених задач;
- здійснено характеристику підприємства ТОВ «ВП «MARIO»;
- проаналізовано основні показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «ВП «MARIO» та оцінювання рівня економічної безпеки на досліджувальному підприємстві
- впровадження Microsoft Dynamics 365 для покращення економічної безпеки обраного суб'єкта господарювання;
- доведено ефективність впровадження ERP-системи в аспекті зростання економічної безпеки підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління економічною безпекою підприємства.

Предметом дослідження є оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-системи.

Суб'єктом дослідження є ТОВ «ВП «MARIO».

У роботі використано такі методи дослідження: аналізу і синтезу – для визначення сутності економічної безпеки; статистичного аналізу – для оброблення статистичних даних з метою визначення динаміки продуктивності праці.

Було використано як інформаційні джерела наукових праць з періодичними виданнями сучасних теоретиків та практиків у сфері рівня економічної безпеки, монографії та матеріали доповідей вітчизняних робіт.

Апробацію результати дослідження було здійснено на науково-технічних конференціях підрозділів Вінницького національного технічного університету, (м.Вінниця, 2023, 2024) [9, 10].

Бакалаврську дипломну роботу було написано відповідно до державних стандартів 3008:2015 та 8302:2015 [43-44], а також за методичними вказівками [39].

1 ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ

1.1 Огляд поняття економічної безпеки підприємства

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується динамізмом та невизначеністю в усіх її сферах, що є суттєвою перешкодою на шляху забезпечення сталого розвитку вітчизняних підприємств. Вони працюють в умовах невизначеності та непередбачуваності, стикаються з безліччю загроз щодо свого функціонування, а тому змушені шукати шляхи щодо зниження загроз своєї діяльності. У зв'язку з цим, для забезпечення стабільного та ефективного розвитку, актуальності набуває проблема економічної безпеки підприємства [11].

Економічна безпека являє собою універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. У першому наближенні можна стверджувати, що економічна безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників.

Досліджуючи далі дане поняття, вчені-економісти почали виділяти зовнішні впливи на економічну безпеку підприємства, а сам термін «економічна безпека» трактувати як захищеність економічних інтересів підприємства від впливу несприятливих умов зовнішнього середовища. Як основне джерело виникнення загроз економічній безпеці підприємства почали розглядати державу.

Економісти вузького профілю почали визначати економічну безпеку підприємства виходячи з позиції окремого аспекту його виробничо-господарської діяльності. Безумовно, розробка вузько-функціональних напрямів забезпечення

економічної безпеки підприємства необхідна, оскільки дозволяє провести усебічне і глибоке дослідження вибраного аспекту діяльності підприємства, показати конкретні шляхи і способи забезпечення економічної безпеки підприємства у тій чи іншій сфері його діяльності. Але, усім вузько-функціональним підходам до забезпечення економічної безпеки підприємства притаманний один головний недолік: автори цих підходів найчастіше виходять із різного розуміння досліджуваного поняття [12].

Принциповою відмінністю більш пізніх розумінь економічної безпеки підприємства є визнання неможливості цілком захистити діяльність підприємства від негативного впливу зовнішнього середовища, оскільки підприємство здійснює її у цьому зовнішньому середовищі і поза ним така діяльність неможлива.

Сучасний стан розвитку поняття «економічна безпека підприємства» дозволяє розглядати економічну безпеку господарюючого суб'єкта залежно від його галузевої належності.

Зазначимо, що трактування поняття «економічна безпека підприємства» вітчизняними і зарубіжними фахівцями відрізняється різноманітністю підходів за змістом. Візуально це відображено на рис. 1.1 [13].

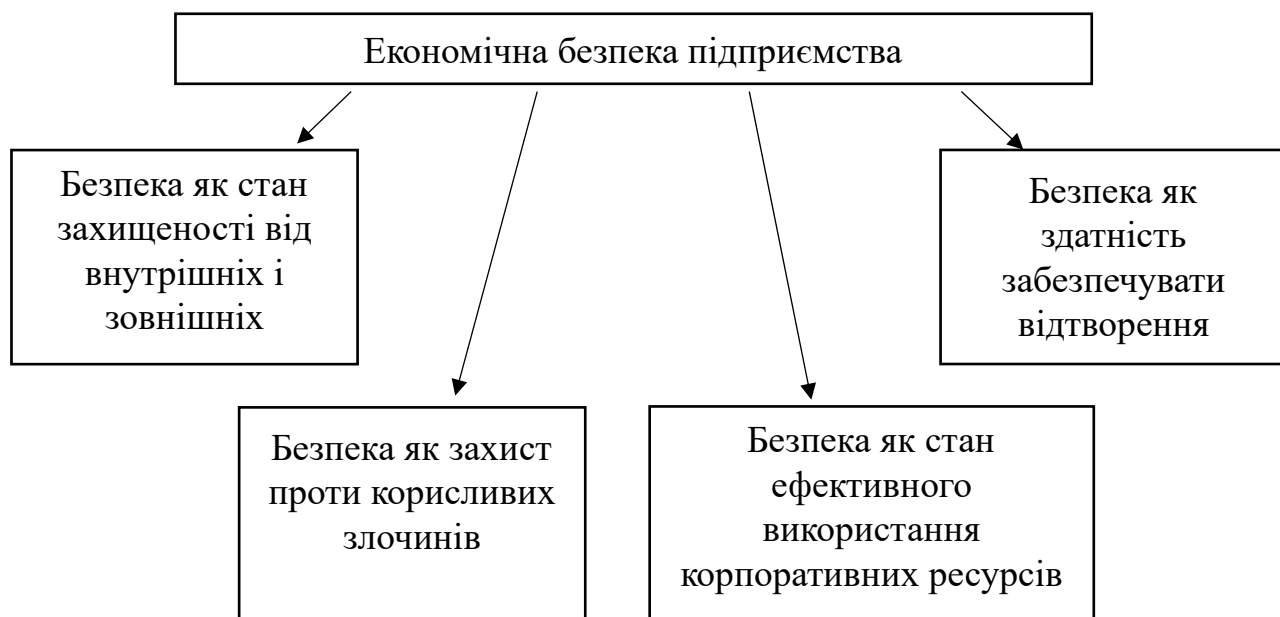

Рисунок 1.1 – Підходи до визначення економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства як багатогранне поняття поєднує в собі зовнішні та внутрішні елементи, тим самим вона здійснює вплив одночасно на декілька складових економічної безпеки. Варто зазначити, що всі складові економічної безпеки безперечно взаємопов'язані між собою, і так чи інакше впливають одна на одну. Загалом виділяють наступні складові економічної безпеки підприємства(рис. 1.2) [14].

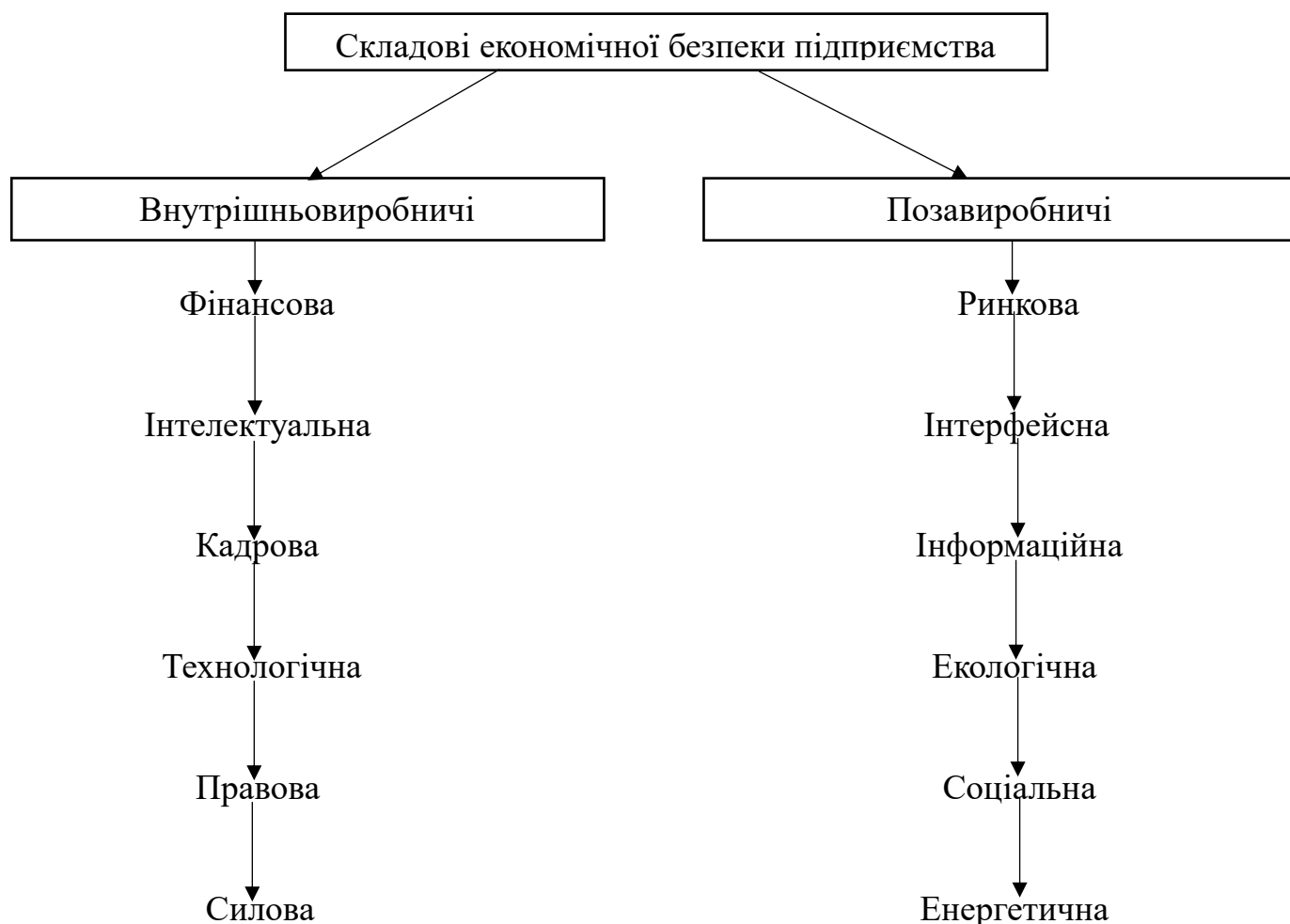

Рисунок 1.2 – Складові економічної безпеки підприємства

Наукова категорія безпека визначається з різних позицій. Зокрема, безпека – як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави від внутрішніх і зовнішніх загроз.

З точки зору самостійності безпека визначається як стан суспільних відносин, при якому особистість, соціальна група, народ, країна (держави) може

самостійно, суверенно, без втручання й тиску ззовні вільно обирати й здійснювати свою стратегію міжнародної поведінки, духовного, соціально-економічного й політичного розвитку.

З позицій ризикованості безпека – це відсутність неприпустимого ризику, пов'язаного з можливістю завдання збитків.

Ризики можна класифікувати за різними ознаками. Виробничий ризик пов'язаний безпосередньо з господарською діяльністю підприємства. Під виробничим ризиком зазвичай розуміють вірогідність (можливість) невиконання підприємством своїх зобов'язань за контрактом або договору із замовником, ризики в реалізації товарів і послуг, помилки в ціновій політиці, ризик банкрутства. У виробничій діяльності промислового підприємства можна виділити такі ризики:

- ризик повної зупинки підприємства із-за неможливості укладення договорів на постачання необхідних при даній технології матеріалів, комплектуючих деталей і інших початкових продуктів;

- ризик недоотримання початкових матеріалів із-за зриву укладених договорів про постачання, а також ризик неповернення грошових коштів, перерахованих постачальникові у вигляді передоплат;

- ризик неукладення договорів на реалізацію проведеної продукції, робіт або послуг, тобто ризик повної або часткової нереалізації;

- ризик відмови покупця від отриманої і сплаченої продукції або ризик повернення;

- ціновий ризик, пов'язаний з визначенням ціни на продукцію, що реалізовується підприємством, і послуги, а також ризик у визначенні ціни на необхідні засоби виробництва, використовувану сировину, матеріали, паливо, енергію, робочу силу і капітал (у вигляді процентних ставок по кредитах) [15].

Ризик упущеної фінансової вигоди визначається вірогідністю фінансового збитку, який може виникнути в результаті нездійснення якого-небудь заходу або зупинки господарської діяльності.

Інвестиційний ризик пов'язаний з інвестиційною діяльністю підприємства. Залежно від вигляду або напрямку інвестування виділяють: ризик інвестування в цінні папери, або «портфельний ризик», який характеризує ступінь ризику зниження прибутковості конкретних цінних паперів і сформованого портфеля цінних паперів; ризик зниження прибутковості реальних інвестицій в результаті зміни зовнішніх чинників, не залежних від діяльності підприємства (світові ціни на сировині; законодавчі акти і тому подібне); помилок техніко-економічного обґрунтування проекту; форс-мажорних обставин і т.п. [16].

Ризики можуть бути класифіковані і за іншими ознаками. Так, наприклад, виділяють ризики чисті і спекулятивні, динамічні і статичні, абсолютні і відносні. Чисті ризики означають можливість отримання збитків або нульового результату. Зазвичай до них відносять виробничі і інвестиційні ризики. Спекулятивні ризики виражаються у вірогідності отримання як позитивного, так і негативного результату. Фінансові ризики, наприклад вважаються спекулятивними ризиками. Динамічний ризик — це ризик непередбачених змін услід ствие ухвалення управлінських рішень або змін.

Фінансовий ризик — це вірогідність настання збитку в результаті проведення яких-небудь операцій у фінансово-кредитній і біржовій сферах, здійснення операцій з цінними паперами, тобто ризик, який виходить з природи фінансових операцій. До фінансових ризиків відносяться: кредитний ризик; процентний ризик; валютний ризик; ризики фінансової діяльності підприємства і упущеної фінансової вигоди.

Кредитний ризик пов'язаний з несплатою позичальником основного боргу і відсотків, нарахованих за кредит. Процентний ризик — небезпека втрат комерційними банками, кредитними установами, інвестиційними фондами в результаті підвищення процентних ставок, що виплачуються ними по 10 привернутих засобах, над ставками по наданих кредитах. Валютні ризики відображають небезпеку валютних втрат, пов'язаних із зміною курсу однієї

іноземної валюти по відношенню до іншої, зокрема національної валюти, при проведенні зовнішньоекономічних, кредитових і інших валютних операцій [17].

Статичний ризик — це ризик втрат унаслідок нанесення збитку власності, а також втрат доходу із-за недієздатності організації. Цей ризик може привести тільки до втрат. Абсолютний ризик оцінюється в грошових одиницях (доларах і так далі); відносний ризик — в частках одиниці або у відсотках. Наприклад, ризик в підприємстві можна зміряти абсолютною величиною — сумою збитків і втрат і відносною величиною — ступенем ризику, тобто мірою вірогідності нездійснення наміченого заходу або недосягнення наміченого рівня прибули, доходу, ціни. Обидва показники необхідно і несуть відповідну інформацію — абсолютного і відносного ризику [18].

Головна мета управління економічною безпекою — забезпечення ефективного функціонування, продуктивної роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювання нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку. Нестабільний стан економіки, змушує підприємства ретельно слідкувати за усіма процесами забезпечення безперебійного виробництва та реалізації своєї продукції, захищати свої ринки та протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Тому перед керівництвом підприємств постає важливе завдання забезпечення його економічної безпеки.

Для ефективного розвитку управління важливим є забезпечення економічної безпеки, яке передбачає створення багатогранної концепції формування її політики. Сучасні підходи дозволяють проводити діагностику рівня економічної безпеки компанії на основі цілісного методу і глибокого вивчення стану і тенденцій розвитку фінансово-економічної діяльності компанії. Концептуальні підходи до економічної безпеки компанії ґрунтуються на передбаченні зовнішніх і внутрішніх загроз, які тісно пов'язані з рівнем розвитку країни, регіону, компанії. Основними

чинниками, що здійснюють негативний вплив на економічну безпеку підприємства, є такі:

- недосконала нормативно-правова база, яка створює умови для недобросовісної конкуренції; недостатній рівень фінансування науково-дослідницької діяльності; високий рівень корупції в країні;
- низький рівень інформативності про фінансове становище суб'єктів господарської діяльності;
- участь представників влади в комерційній діяльності; низький рівень менеджменту;
- невисокий рівень захищеності і технічних можливостей для захисту комерційної таємниці.

Зазначимо, що концепція політики економічної безпеки, заснована на теоретико-методологічних аспектах створення та функціонування системи забезпечення економічної безпеки, передбачає розгорнуту систему безпеки, що включає об'єкти і суб'єкти безпеки, методи аналізу та управління ризиками і загрозами і стратегію економічної безпеки. Основними принципами політики економічної безпеки підприємства, є:

- поєднання стабільності і динаміки структури компанії, що призводить до дотримання взаємозв'язків корпоративної структури (внутрішньо), забезпечення існуючих структур, а також формування нових в умовах інноваційних перетворень;
- законності та документування;
- співвідношення напрямків економічної безпеки нормативно-правової системи і визначення дій політики економічної безпеки в корпоративному управлінні внутрішніми правовими документами та положеннями;
- раціональності та ефективності, що включають розширення повноважень персоналу, з урахуванням оптимізації основної діяльності;
- незалежності і колегіальності, що визначають раціональну самостійність і активність персоналу, що входить в систему економічної безпеки підприємства;
- захисту інформації, що полягає в забезпеченні комерційної таємниці;

- системності і безперервності - формування системи безпеки допомагає захистити майно і ресурси компанії, співробітників в умовах конкуренції;
- попередження і передбачення різних факторів, що впливають негативно на діяльність компанії. Цей принцип є ключовим;
- перспективність і прогнозування, обґрунтування діяльності підприємства з урахуванням існуючих тенденцій і прогнозів на майбутнє стан економічної безпеки підприємства, спрямованої на реалізацію цілей і задач, поставлених стратегією розвитку [19].

Оцінювання рівня економічної безпеки полягає в аналізі різних аспектів економічного стану країни або регіону з метою визначення його стабільності, стійкості та здатності відповідати внутрішнім і зовнішнім загрозам. Сучасне вітчизняне підприємство знаходиться у вкрай важкому становищі, оскільки військовий стан негативно впливає на усі економічні процеси, зумовлюючи проблемність у забезпеченні високого рівня економічної безпеки підприємства. Така ситуація полягає максимального напруження у роботі усіх, хто причетний до економічної безпеки. Звичайно, окрім організаційно-економічних заходів необхідно особливо звернути увагу на програмне забезпечення, яке підтримує та оптимізує усі необхідні процеси та якісне їх виконання [20].

1.2 Аналіз підходів до визначення рівня економічної безпеки підприємства та обґрунтування базового для подальших розрахунків

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювання нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку.

Узагальнення наявних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки підприємств, дало змогу систематизувати їх. Нині відомі такі підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, як: індикаторний (пороговий); функціональний (ресурсно-функціональний); програмно-цільовий (комплексний); системні; гібридний [21].

Індикаторний аналіз дозволяє виявити тенденції зміни показників фінансово-економічної безпеки, на базі яких аналітики можуть приймати рішення про необхідність вжиття заходів з відновлення та забезпечення економічної і фінансової стабільності функціонування компанії. Індикатори фінансово-економічної безпеки мають наступні властивості:

- у кількісній формі відображають загрози фінансово-економічній безпеці;
- мають високу чутливість і мінливість і тому володіють високою сигнальною здатністю попереджати суб'єкти господарювання про можливі небезпеки у зв'язку зі зміною ринкового середовища, державного регулювання, економічної політики, що проводиться державою;
- індикатори фінансово-економічної безпеки характеризують діяльність аналізованого суб'єкта не відокремлено, окремо один від одного, а лише в комплексі тобто взаємодіють між собою, взаємодоповнюючи один одного.

Індексний аналіз є популярним інструментом для оцінки економічної ефективності та продуктивності. Проте він має свої недоліки. Ось деякі з них:

- Індекси часто об'єднують різноманітні показники в один узагальнений індекс, що може спростити та спотворити реальну картину. Це може призвести до втрати важливих деталей.
- Результати індексного аналізу сильно залежать від вибору базового року. Якщо базовий рік обрано невдало, це може викликати спотворення в інтерпретації даних.
- Індекси можуть бути чутливими до екстремальних значень або аномалій у даних. Це може призвести до некоректних висновків.

- Для побудови індексів часто потрібно агрегувати показники з різними одиницями виміру, що може бути складним і не завжди методологічно коректним.

- Вибір показників, які входять до індексу, може бути суб'єктивним. Це може впливати на результати аналізу та знижувати його об'єктивність.

- Індексний аналіз зазвичай базується на кількісних даних, що ускладнює врахування якісних змін, таких як зміна споживчих переваг або технологічних інновацій.

- Зміни у методології розрахунку індексів можуть значно вплинути на результати. Це ускладнює порівняння даних за різні періоди.

- Індексний аналіз може не враховувати структурні зміни в економіці, такі як зміни в галузевій структурі або в структурі зайнятості, що може призводити до неправдивих висновків [22].

Ресурсно-функціональний підхід зводиться до оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства за функціональними складниками. Відповідно до даного підходу, шляхом упередження внутрішніх та зовнішніх загроз негативного впливу на економічну безпеку підприємства досягається найефективніше використання ресурсів.

Ресурсно-функціональний підхід передбачає розрахунок сукупного критерію економічної безпеки, що являє собою середньозважену величину часткового функціонального критерію економічної безпеки на питому вагу значимості впливу цього функціонального складника на стан економічної безпеки підприємства у цілому. За даним підходом рівень економічної безпеки підприємства визначається шляхом порівняння розрахованого за результатами звітного періоду сукупного критерію економічної безпеки з його значенням у попередніх періодах чи значенням цього показника на аналогічних підприємствах. Зростання сукупного критерію оцінки економічної безпеки в динаміці є позитивною тенденцією і свідчить про економічну надійність підприємства.

Ресурсно-функціональний підхід (далі РФА) має такі недоліки:

- РФА вимагає детальної інформації про всі ресурси та функції організації, що може бути складним і затратним процесом. Збір точної та повної інформації може вимагати значних часових та фінансових ресурсів.

- Проведення РФА може зайняти багато часу, особливо в великих та складних організаціях. Це може затримати прийняття управлінських рішень.

- Аналіз часто включає суб'єктивні оцінки важливості різних функцій та ефективності використання ресурсів, що може призвести до помилок та упереджень у висновках.

- РФА часто зосереджується на поточному використанні ресурсів, що може не враховувати майбутні зміни у зовнішньому середовищі або стратегічні потреби організації.

- Якість та точність результатів РФА значною мірою залежить від кваліфікації та досвіду аналітиків. Недосвідчені або некваліфіковані аналітики можуть зробити помилкові висновки.

- РФА може недостатньо враховувати зовнішні фактори, такі як економічні, політичні, соціальні та технологічні зміни, що можуть впливати на ефективність використання ресурсів.

- Метод може бути недостатньо гнучким для швидкої адаптації до змін у бізнес-середовищі. Це може зменшити його корисність у динамічних умовах ринку.

- РФА може сприяти орієнтації на короткострокові цілі з метою оптимізації поточного використання ресурсів, що може зашкодити довгостроковій стратегії та розвитку організації.

- Проведення детального РФА може бути дорогим, особливо для великих організацій з багатьма функціями та ресурсами. Це може обмежувати його застосування в малих та середніх підприємствах [23].

Комплексний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства включає систематичний аналіз різноманітних аспектів його діяльності, що дозволяє виявити потенційні загрози та ризики, а також розробити ефективні стратегії їх мінімізації.

Основні недоліки такого підходу включають:

- Комплексний підхід вимагає залучення великої кількості ресурсів, часу і зусиль. Підприємству необхідно здійснювати детальний аналіз різних аспектів діяльності, що може бути складним і трудомістким процесом.

- Для проведення комплексного аналізу можуть знадобитися значні фінансові ресурси. Вартість залучення зовнішніх консультантів, проведення аудиту, впровадження нових технологій та навчання персоналу може бути дуже високою.

- Комплексний підхід потребує високої кваліфікації фахівців, які здатні проводити детальний аналіз і розробляти ефективні стратегії управління ризиками. Не кожне підприємство має у своєму штаті таких фахівців, що може стати перешкодою для впровадження цього підходу.

- Підприємству потрібно інтегрувати дані з різних джерел і аспектів діяльності, що може бути складним завданням. Це вимагає наявності ефективних інформаційних систем і процедур для обробки та аналізу даних.

- Зовнішнє середовище підприємства постійно змінюється, і загрози можуть з'являтися непередбачувано. Це вимагає постійного оновлення та адаптації розроблених стратегій, що може бути складним і трудомістким процесом.

- Оцінка економічної безпеки може бути суб'єктивною, особливо якщо вона базується на думках та оцінках окремих експертів. Це може призвести до неточностей і упередженості у визначенні загроз та ризиків.

- Навіть при використанні комплексного підходу неможливо повністю захистити підприємство від всіх потенційних загроз. Непередбачувані події, такі як природні катастрофи або політичні кризи, можуть мати значний вплив на економічну безпеку, і не завжди можна передбачити та мінімізувати їх наслідки [24].

Системний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства передбачає всебічний і взаємопов'язаний аналіз усіх аспектів діяльності підприємства в контексті його взаємодії із зовнішнім і внутрішнім середовищем. Цей підхід враховує взаємозв'язки між різними елементами системи підприємства

та дозволяє забезпечити більш комплексне і точне розуміння стану його економічної безпеки.

Основні недоліки цього підходу включають:

- Системний підхід вимагає комплексного аналізу всіх взаємозв'язків між різними підсистемами підприємства. Це є складним і трудомістким процесом, що потребує значних зусиль і часу.

- Для ефективного застосування системного підходу необхідно мати фахівців з високою кваліфікацією, які здатні розуміти складні взаємозв'язки та аналізувати їх вплив на економічну безпеку. Відсутність таких фахівців може стати серйозною перешкодою.

- Системний підхід передбачає збір і аналіз великої кількості даних з різних джерел. Це може бути проблематичним, оскільки вимагає ефективних систем збору, зберігання та обробки інформації.

- Визначення та інтеграція взаємозв'язків між різними підсистемами підприємства можуть бути складними. Взаємодія між фінансовими, виробничими, маркетинговими та іншими аспектами діяльності підприємства потребує всебічного аналізу та розуміння.

- Застосування системного підходу може вимагати значних фінансових ресурсів, особливо якщо йдеться про залучення зовнішніх консультантів або впровадження новітніх інформаційних технологій для аналізу даних.

- Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства постійно змінюється, що вимагає регулярного оновлення та адаптації аналізу. Це може бути складним завданням, оскільки потрібно постійно моніторити зміни та коригувати стратегії.

- Як і в будь-якому аналітичному підході, суб'єктивні оцінки та упередження можуть впливати на результати аналізу. Це може призвести до неточностей у визначенні ризиків та загроз [25].

Отже, розглянувши різні підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства можна визначити що, методика рейтингового оцінювання, аналіз платоспроможності, ймовірність банкрутства в залежності від значення Z-рахунку

Альтмана та соціальні показники до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства забезпечують більш глибоке розуміння ситуації, допомагають виявити і нейтралізувати загрози на ранніх стадіях, а також сприяє сталому розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

1.3 Аналіз недоліків і переваг існуючих ERP-систем що уможливають покращення економічної безпеки та ідентифікація оптимальної для розв'язку поставлених задач

В умовах діджиталізації бізнесу попит на застосування інформаційних технологій вітчизняними підприємствами активно зростає. Досвід успішних компаній, доводить, що ефективне управління підприємством неможливо без управління її інформаційною діяльністю та всією системою корпоративної інформації [26].

Поняття ERP (enterprise planing resource), яке було введене у 1990-х рр. (Вайлі, 1990), почало формуватися ще з 1960-х рр. Тоді концепція використовувалась щодо керування запасами та контролю виробництва у виробничому секторі. Програмні інженери створили програми для моніторингу матеріальних запасів, зведенню балансів та формування звітності. У 1970-х роках такі системи стали перетворюватись із систем планування потреб в матеріалах в системи планування виробничих процесів. У 1980-ті рр. такі системи стали достатньо потужними та охоплювали велику кількість виробничих процесів, що дозволило говорити про системи автоматизації управління чи планування виробничих ресурсів. У 90-х рр. XX ст. ці системи 58 були розширені за обсягом управління запасами та іншими операційними процесами до інших бек-офісних функцій, таких як бухгалтерський облік та керування людськими ресурсами, ставши новим типом систем управління підприємством ERP-системами.

Основні переваги для підприємств від використання ERP-систем:

1) Прозора фінансова звітність. Використання однієї системи всіма відділами підприємства дозволяє забезпечувати максимально відкриту звітність без можливості приховування витрат і доходів.

2) Єдиний доступ інформації про замовлення. Починаючи з моменту реєстрації замовлення і закінчуючи його врученням клієнту, вся інформація про нього є загальнодоступною. Це значно полегшує контроль за виробництвом, знижуючи кількість помилок, і гарантує своєчасне повідомлення покупця про всі важливі моменти.

3) Оптимізація закупівель та зменшення складських запасів. Чітка система планування дозволяє заздалегідь прораховувати найбільш ймовірний рівень попиту на певному проміжку часу, що звільняє від необхідності тримати в межах складу великі запаси сировини і виробленого товару.

4) Стандартизація виробництва з метою його прискорення. Створення чіткого алгоритму дає можливість знизити терміни виробничих робіт.

На сьогодні сфера застосування ERP-систем розширилася до функцій бізнес-аналітики та завдань фронт-офісу, таких як автоматизації продажів, автоматизації маркетингу. За допомогою цих систем компанії в широкому спектрі промисловості досягли успіху та продовжують розвивати використання ERP-систем в управлінні.

Хоча ERP-системи зазвичай орієнтовані на великі підприємства, сьогодні компанії середнього розміру швидко адаптують ERP-систему для власного використання шляхом застосування моделі «Програмне забезпечення як послуга» (Software as a service – SaaS), коли постачальник розробляє вебпрограму, розміщує її та керує нею з метою використання її замовниками через інтернет. Таке рішення також згадується як «хмарне обчислювання». Хмарні рішення роблять ERP-системи не тільки більш доступними, але і простішими в реалізації та управлінні. Важливою особливістю є те, що хмарні рішення ERP-систем дозволяють у режимі реального часу отримувати звітність та виконувати бізнес-аналітику, що робить такі системи ще ціннішими для прозорості бізнесу. У результаті компанії всіх розмірів та широкого кола галузей промисловості переходять на хмарні ERP-системи. Так,

застосування SaaS на підприємствах в якості ERP-системи зростала на 21 % в рік до 2015 р. [27].

Розглянемо які на сьогодні ERP-системи з'явилися і успішно функціонують на ринку та дають можливість побудови на рівні підприємства сучасної системи обліку із високим рівнем деталізації витрат є "BAS ERP". Оскільки, витрати є тим елементом, що безпосередньо впливає на фінансовий результат діяльності підприємства та визначає рівень конкурентоспроможності як самого підприємства, так і виробленої ним продукції (послуг), то технічні можливості програмного продукту в системі формування такої інформаційної бази та, разом із тим, аналіз отриманої інформації і здатність виконувати функцію планування та прогнозування на основі проведеного аналізу – є необхідними елементами програмного забезпечення. Тому, сучасні підприємства головними вимогами до технічних можливостей програмного забезпечення виставляють:

- можливість програмного продукту забезпечити достатній рівень деталізації витрат;
- забезпечити комплексне планування і бюджетне управління;
- визначити показники ефективності управління;
- забезпечити систему відповідальності в межах єдиного інформаційного простору, незалежно від розмірів підприємства та кількості структурних підрозділів чи дочірніх підприємств.

Слід зазначити, що інтегрування програми "BAS ERP" у підприємство – є комплексним рішенням, яке враховує усі можливі сфери управління та системи обліку (як фінансового, так і управлінського). Даний програмний продукт дає можливість сформувати на рівні підприємства, яке має різні сфери діяльності єдиний інформаційний простір в системі управління. При цьому, досить широкими є можливості деталізації витрат підприємства і витрат, що формують собівартість продукції, супутньо забезпечивши реалізацію функції глибокого їх аналізу, та на основі їх здійснення планування та прогнозування.

Недоліки BAS ERP-системи:

1. Складність впровадження: базові ERP системи можуть вимагати значних зусиль для впровадження через потребу у налаштуванні та інтеграції з існуючими системами в компанії. Це може вимагати часу, грошей та ресурсів.

2. Вартість впровадження та підтримки BAS ERP системи може бути великою, особливо для малих і середніх підприємств. Вони можуть потребувати значних інвестицій у програмне забезпечення, консультативні послуги та інфраструктуру.

3. Необхідність налаштування: деякі BAS ERP системи можуть вимагати значних зусиль для налаштування під конкретні потреби та процеси компанії. Це може призвести до складнощів у використанні та підтримці системи.

4. Залежність від постачальника: компанії, які використовують BAS ERP систему, можуть бути залежними від постачальника цього програмного забезпечення для підтримки та оновлення системи. Це може призвести до обмежень у контролі за розвитком та підтримкою системи.

5. Системна слабкість: деякі BAS ERP системи можуть мати обмежені можливості або слабкі сторони у певних областях, наприклад, управлінням виробництвом, логістикою або аналітикою. Це може вплинути на ефективність та конкурентоспроможність компанії [28].

Oracle ERP (Enterprise Resource Planning) - це комплексне програмне забезпечення, розроблене корпорацією Oracle, яке призначене для автоматизації та управління бізнес-процесами в організаціях. Ось кілька переваг і недоліків Oracle ERP системи:

Переваги:

1. Інтегрованість: Oracle ERP об'єднує в собі різні функціональні області, такі як фінанси, управління закупівлями, управління виробництвом, логістика, кадри тощо. Це дозволяє підприємствам ефективно керувати всіма аспектами свого бізнесу з однієї централізованої системи.

2. Складність і масштабованість: Oracle ERP може працювати як для невеликих підприємств, так і для великих корпорацій з різними потребами. Вона може легко масштабуватися для відповідності зростаючим вимогам бізнесу.

3. Аналітика і звітність: система надає потужні засоби аналізу даних та створення звітів, що дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення на основі достовірної інформації.

4. Гнучкість налаштування: Oracle ERP дозволяє налаштовувати бізнес-процеси з урахуванням специфічних потреб кожного підприємства.

Недоліки:

1. Вартість: впровадження та підтримка Oracle ERP може бути вкрай витратною для більшості підприємств. Це може стати перешкодою для менших компаній або тих, хто має обмежений бюджет.

2. Складність впровадження: впровадження Oracle ERP може бути складним і тривалим процесом, особливо для великих підприємств зі складними бізнес-процесами.

3. Необхідність кваліфікованого персоналу: робота з Oracle ERP вимагає наявності кваліфікованих фахівців, які можуть налагоджувати та підтримувати систему.

4. Залежність від постачальника: підприємства, що використовують Oracle ERP, стають залежними від постачальника, оскільки будь-які проблеми з програмним забезпеченням або його підтримкою можуть вплинути на їхню діяльність.

Отже, вибір Oracle ERP повинен здійснюватися з урахуванням конкретних потреб та можливостей компанії [29].

Microsoft Dynamics 365 – це лінійка інтелектуальних додатків, призначених для підтримки всіх бізнес-процесів підприємства: від управління фінансами, продажами, виробництвом, логістикою, до управління взаємовідносинами з клієнтами та бізнес-аналітики. Дозволяє використовувати єдину платформу для вирішення більшості бізнес-завдань і включає в себе системи управління ресурсами

підприємства ERP класу: Microsoft Dynamics 365 for Finance and Operations (Ахapta), Microsoft Dynamics 365 Business Central (NAV); додатки для управління взаємовідносинами з клієнтами CRM – Dynamics 365 Customer Engagement; додатки для аналізу, візуалізації та автоматизації процесу отримання даних: Microsoft Power Platform, Power Apps. Застосовується у всіх галузях: від виробничих підприємств, підприємств, що працюють в сфері послуг, роздрібної торгівлі, дистрибуції, агро та багатьох інших.

Переваги Microsoft Dynamics 365:

- Microsoft Dynamics ідеально поєднується з іншими продуктами Microsoft, такими як Office 365, SharePoint та Outlook, що дозволяє користувачам легко і ефективно інтегрувати різні аспекти свого бізнесу.

- Microsoft Dynamics надає можливість налаштовувати та адаптувати систему відповідно до потреб конкретного підприємства.

- Microsoft Dynamics пропонує різноманітні функції, такі як управління клієнтами, фінансами, продажами, маркетингом, управління проектами, логістика тощо, що робить його досить універсальним рішенням.

- Microsoft пропонує хмарні версії своїх Dynamics продуктів, що дозволяє підприємствам знизити витрати на інфраструктуру та отримати доступ до системи з будь-якого місця.

Недоліки:

1. Витрати на ліцензії, впровадження та підтримку Microsoft Dynamics 365 можуть бути високими, особливо для малих і середніх підприємств. Це може стати перешкодою для компаній з обмеженим бюджетом.

2. Складність впровадження: впровадження Microsoft Dynamics 365 може бути складним і вимагати значних зусиль через потребу у налаштуванні та інтеграції з існуючими системами компанії. Це може призвести до затримок у запуску та витрат на додаткові консультаційні послуги.

3. Необхідність спеціалізованих знань: використання Microsoft Dynamics 365 вимагає наявності кваліфікованих фахівців з розробки, налаштування та

підтримки системи. Це може бути проблемою для компаній, які не мають достатньої кількості таких спеціалістів.

4. Обмежені можливості для специфічних галузей: Microsoft Dynamics 365 може мати обмежені можливості для деяких специфічних галузей чи бізнес-процесів. В деяких випадках може знадобитися додаткова настройка чи розширення функціональності системи.

5. Залежність від постачальника: компанії, які використовують Microsoft Dynamics 365, можуть бути залежними від постачальника цього програмного забезпечення для підтримки та оновлення системи. Це може призвести до обмежень у контролі за розвитком та підтримкою системи [30].

Нині в Україні серед підприємств стає поширеним такий програмний продукт як ERP-система IT-Enterprise корпорації «Інформаційні технології». Ця система передбачає впровадження на підприємствах різних галузей промисловості (металургії, машинобудівної, харчової, хімічної, кабельної) та сільського господарства, проєктів, які передбачають введення систем керування виробництвом, контролінгом, логістикою, бюджетуванням тощо. Всі модулі системи IT-Enterprise умовно групуються в контури управління, а саме такі як: виробництвом та технічною підготовкою виробництва, проєктами, основними виробничими засобами, бізнес-процесами та документообігом, персоналом, логістика, бюджетування й контролінг. Саме інновації в сфері цифровізації найчастіше стають об'єктами старань.

Роблячи акцент на цифровізації бізнес-процесів з позицій управління удосконалення потребують процеси:

по-перше, автоматизації виробничих процесів, що дозволить підприємству підвищити продуктивність праці та суттєво покращити інші показники виробничої діяльності (енергомісткість, матеріаломісткість, інших);

по-друге, реалізації творчого потенціалу персоналу, оскільки використання цифрових технологій це не лише електронний документообіг, а й мобільність

працівника, що сприяє скоротити «паперові» процеси та підвищити продуктивність праці;

по-третє, прийняття управлінських рішень, які в умовах цифровізації мають більш високий рівень інформаційно-аналітичного забезпечення.

Недоліки:

1. Необхідність високої експертизи: використання IT-Enterprise може вимагати високого рівня експертизи у IT-професійців компанії для налаштування, підтримки та оптимізації системи. Це може бути проблемою для компаній, які не мають достатньої кількості кваліфікованих кадрів.

2. Обмежені можливості для специфічних галузей: інтегровані рішення IT-Enterprise можуть не завжди ідеально підходити для всіх видів бізнесу чи специфічних галузей. Деякі функціональності можуть бути обмеженими або вимагати додаткової настройки для конкретних потреб компанії.

3. Залежність від постачальника: компанії, які використовують IT-Enterprise, можуть бути залежними від постачальника цього програмного забезпечення для підтримки та оновлення системи. Це може обмежити контроль за розвитком та підтримкою системи.

4. Підтримка мовної різноманітності: IT-Enterprise, може не бути повністю адаптованою для всіх мовних середовищ, що може бути проблемою для компаній з міжнародними операціями або мультикультурним персоналом [31].

OneBox. Платформа, операційна система для бізнесу, вона складається із сотень додатків: CRM система, ERP система, побудова бізнес-процесів, телефонія, складський та товарний облік, електронний документообіг тощо. Можна створювати свої програми або замовляти у сертифікованих розробників, які зроблять вам софт на OneBox OS в десятки разів швидше та дешевше, ніж будь-хто на ринку.

Недоліки:

Обмежена функціональність: в порівнянні з іншими ERP-системами, OneBox може мати обмежену функціональність у деяких аспектах, таких як модулі, можливості аналізу даних чи інтеграція з іншими системами.

1. Складність налаштування: впровадження та налаштування OneBox може вимагати значних зусиль через необхідність інтеграції з існуючими системами компанії та настройкою під конкретні потреби.

2. Відсутність гнучкості: OneBox може бути менш гнучкою у порівнянні з іншими ERP-системами, що може ускладнювати адаптацію системи до змін у бізнес-процесах компанії.

3. Витрати на ліцензії, впровадження та підтримку OneBox можуть бути високими, особливо для малих і середніх підприємств.

4. Підтримка та оновлення: залежність від постачальника OneBox може вимагати додаткових витрат на підтримку та оновлення системи, а також може обмежувати контроль за розвитком та підтримкою системи [32].

LBS Cloud. Хмарна платформа з комплексним поєднанням CRM та ERP рішень, доповнене сотнями ефективних бізнес-додатків. Ці інструменти впроваджують автоматизацію ключових процесів у внутрішній структурі компанії, що призводить до стійкого зростання прибутку для власників підприємства. Зокрема, надаючи керівникам можливість ефективно взаємодіяти з ключовими показниками продуктивності (KPI), ця платформа сприяє досягненню визначених цілей та оптимізації стратегічного управління.

Недоліки:

1. Обмежена масштабованість: деякі користувачі можуть відзначати обмежену можливість масштабування LBS Cloud для великих обсягів даних або для компаній зі складною структурою.

2. Недостатня гнучкість звітності: система може мати обмежені можливості створення складних звітів або аналітичних документів, що може ускладнити аналіз бізнес-даних.

3. Невеликий екосистема додатків: у порівнянні з іншими ERP-системами, LBS Cloud може мати менш розвинену екосистему додатків або партнерських рішень, що може обмежити доступні опції для розширення функціональності.

4. Недостатня підтримка: деякі користувачі можуть відчувати, що рівень підтримки з боку постачальника LBS Cloud не відповідає їхнім очікуванням або вимогам.

5. Проблеми з безпекою: хоча LBS Cloud може мати вбудовані механізми безпеки, деякі користувачі можуть вважати, що система не забезпечує достатньо високий рівень захисту даних [33].

IMOXX ERP. Українська CRM, ERP система для ведення бізнесу. Готове хмарне рішення для повного циклу угод та продажу. Платформа включає і дозволяє вести: взаємозаліки з постачальниками, складський і товарний облік, касовий облік, відстежувати витрати і видачу зарплат, управляти бізнес-процесами, підключити телефонію і багато іншого. Легко інтегрується з сайтом та має безліч доповнень, а в разі потреби можна замовити унікальну розробку, навчання та інтеграцію у сертифікованих партнерів.

Недоліки:

1. Невелика екосистема додатків: можливості розширення функціональності IMOXX ERP можуть бути обмеженими через відсутність розвинутої екосистеми додатків та рішень сторонніх розробників.

2. Нестабільність: користувачі можуть стикатися з проблемами зі стабільністю роботи системи, такими як помилки програмного забезпечення або відмови, що можуть призвести до збоїв в роботі бізнес-процесів.

3. Обмежені можливості звітності та аналітики: можливості створення звітів та аналітики в IMOXX ERP можуть бути обмеженими, що може ускладнити аналіз даних та прийняття управлінських рішень.

4. Відсутність інтеграції з іншими системами: IMOOX ERP може не мати гнучких можливостей для інтеграції з іншими бізнес-системами чи зовнішніми сервісами, що може ускладнити обмін даними та автоматизацію процесів.

5. Недостатня гнучкість у налаштуванні: Користувачі можуть зазнавати обмежень у налаштуванні системи під свої потреби та вимоги, що може ускладнити адаптацію IMOOX ERP до конкретного бізнесу [34].

BJET SERVICE BOX. Єдина цілісна система, яка надає можливість оперативно бачити та ефективно управляти бізнесом онлайн в одному місці та за помірні інвестиції. Переваги:

- Найкращі західні практики автоматизації бізнес-процесів з дотриманням українського законодавства;
- Оптимальне уніфіковане рішення для побудови або впорядкування процесів управління фінансами та бізнесом;
- Сприяє ефективній взаємодії між працівниками, забезпечуючи єдність у виконанні завдань;
- Оперативна технічна підтримка;
- Деталізовані та ілюстровані інструкції з покроковим описом виконання операцій та навчальні відео;
- Опція навчання персоналу;
- Модернізація за помірні інвестиції;

Розробили галузевий коробковий SaaS-продукт, який є готовим хмарним рішенням з автоматизації всіх бізнес-процесів для невеликих підприємств сфери послуг.

Недоліки:

1. Обмежена функціональність: BJET SERVICE BOX може мати обмежену функціональність порівняно з іншими ERP-системами. Деякі функції або модулі можуть бути відсутніми або не повністю розвинутими.

2. Складність налаштування: впровадження та налаштування BJET SERVICE BOX може вимагати значних зусиль через необхідність інтеграції з існуючими системами компанії та настройкою під конкретні потреби.

3. Неадаптованість до специфічних галузей: деякі користувачі можуть відзначати, що BJET SERVICE BOX може не бути повністю адаптованою для деяких специфічних галузей чи бізнес-процесів, що може вимагати додаткових налаштувань або змін у робочих процесах.

4. Залежність від постачальника: компанії, які використовують BJET SERVICE BOX, можуть бути залежними від постачальника цього програмного забезпечення для підтримки та оновлення системи, що може обмежити контроль за розвитком та підтримкою.

5. Витрати на ліцензії та використання BJET SERVICE BOX можуть бути високими, особливо для малих і середніх підприємств, що може стати перешкодою для їх впровадження.

6. Недостатня підтримка: деякі користувачі можуть відчувати, що рівень підтримки з боку постачальника BJET SERVICE BOX не відповідає їхнім очікуванням або вимогам [35].

Отже, вибір хмарної версії Microsoft Dynamics 365 надає підприємству доступ до передових технологій, забезпечує високий рівень безпеки, гнучкість, інтеграцію з іншими системами та постійну актуальність завдяки автоматичним оновленням. Ці переваги роблять Dynamics 365 оптимальним вибором для підприємств, що прагнуть підвищити свою ефективність і конкурентоспроможність.

1.4 Висновок до розділу 1

Під час роботи над першим розділом бакалаврської дипломної роботи, було проаналізовано значну кількість статей та монографій науковців з питань економічної безпеки підприємства. Серед різних трактувань поняття економічної безпеки підприємства було зазначено, що економічна безпека являє собою

універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. У першому розділі можна стверджувати, що економічна безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності.

В ході роботи було розглянуто аналіз підходів до визначення рівня економічної безпеки підприємства та обґрунтування базового для подальших розрахунків. Під час аналізування підходів було визначено що, системний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства забезпечує більш глибоке розуміння ситуації, допомагає виявити і нейтралізувати загрози на ранніх стадіях, а також сприяє сталому розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

З метою підвищення економічної безпеки підприємства, сучасні підприємства запроваджують в свою роботу такі автоматизовані системи, як CRM, ERP, PM та HRM. Всі вони допомагають зменшувати витрати часу на рутинні завдання та збільшувати ефективність використання робочого часу. Було визначено недоліки та переваги найбільш відомих вітчизняних та закордонних програмних засобів типу ERP та їх інтеграцій. Вибір автоматизованої системи для суб'єкта господарювання є економічно обґрунтованим та обраним з урахуванням потреб та специфіки діяльності підприємства.

2 АНАЛІЗ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ERP-СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ВП «MARIO»

2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ «ВП «MARIO»

Компанія Маріо заснована в 1998 році і за 20 років стала одним з лідерів по виробництву рушникосушок на території України. Сьогодні площа фабрики, розташованої в м Літин (Вінницька обл.), становить приблизно 10 тисяч квадратних метрів.

У 1998 році батько з двома синами створили першу рушникосушарку з нержавіючої труби, тим самим поклавши початок сучасному підприємству. Виробництво найпростіших виробів М-подібного типу «змійка».

У 2002 році на невеликому виробництві було задіяно 12 робітників, які не покладаючи рук та зусиль працювали в цеху площею 200 м², розташованому в с. Зарванці, створюючи і вдосконалюючи електричні і водяні рушникосушарки для ванної кімнати.

А вже в 2004 році виробничі сили перемістилися в смт. Літин, де був капітально відремонтований і добудований завод, який став високотехнологічним і сучасним підприємством з виробництва дизайн-радіаторів і рушникосушарок різного типу.

У 2015 році запущений новий цех. Все виробництво перебудовано на потоково конвеєрного типу, що дозволило істотно прискорити випуск продукції, при цьому якість її суттєво зросла. В даний момент компанія Маріо випускає понад 80-т моделей водяних і електричних рушникосушарок. Стали першою компанією з позиттєвою гарантією на водяні рушникосушки.

Головними складовими успіху підприємства стало впровадження в виробничий процес технологічних інновацій і використання високоякісної сировини. Для виготовлення радіаторів використовується виключно нержавіюча

сталь марки AISI 304. Високий вміст в металі хрому (не менше 18%) і нікелю (не менше 8%) гарантує високу безпеку для користувача, так як захищає від виникнення течії в виробі.

В якості сировини використовуються нержавіюча труба з Європи (OUTOKUMPU - Фінляндія і ACERINOX - Іспанія). Матеріали міцні, стійкі до корозії і високих температур. При виробництві досягаються високоякісні зварні шви - використовуючи технологію TIG («тіговий шов») і лазерний шов, а також контактне зварювання. Коефіцієнт міцності шва дорівнює одиниці, що забезпечує міцність по всій площі труби.

Вся продукція «Маріо» відповідає європейським нормам і вимогам згідно стандарту EN 442. Кожен готовий виріб перед упаковкою проходить випробування (для водяних тиском 22 Атм, для електричних - напругою 1500В) і маркується фірмовим знаком з метою захисту від підробок. Для персоналу створено всі умови комфортної праці і професійного зростання, що дозволяють побудувати злагоджену і чітку виробничо професійну роботу на результат.

Українська компанія спеціалізується, головним чином, на виготовленні водяних і електричних рушникосушарок. Широкий асортимент включає як бюджетні класичні моделі, так і дизайн-радіатори для більш вимогливого клієнта.

Серед вісімдесяти моделей кожен зможе підібрати необхідний варіант для своєї ванної кімнати. Однією з ексклюзивних особливостей електричних рушникосушарок ТМ Маріо є наявність регулятора, за допомогою якого можна ввімкнути або вимкнути пристрій, задавати ступінь нагріву. Це дозволить самостійно регулювати споживання електроенергії і сушити делікатні речі.

Потрібно почати з того, що водяна рушникосушка являє собою прилад опалювального характеру. На ній розвішують текстиль для висихання після прання чи намокання. Рушникосушку водяну з нержавійки встановлюють не тільки у ванній кімнаті, але і в кухні також. Водяні рушникосушки приєднуються до системи гарячого водопостачання. Виділимо основні варіанти підключення

водяних рушникосушок: діагональне; нижнє (горизонтальне); вертикальне (бічний). Підключення залежить від підводних труб у ванній кімнаті.

Водяні рушникосушки Mario від заводу-виробника ТОВ "ВП "Радіатор" представлені з нержавіючої сталі AISI 304. Тому вони легко витримують важку воду з домішками, стійкі до корозії. Їм не зашкодять зміни тиску і температури.

Основні переваги водяних рушникосушок Mario:

Водяні рушникосушки Mario з нержавійки в Україні користуються величезною популярністю. Це пояснюється їх перевагами:

- Великий вибір. Моделі відрізняються розмірами, формами, дизайнами. Підібрати потрібну рушникосушку на воду можна для будь-якого інтер'єру ванної кімнати.

- Абсолютна простота установки, безпека експлуатації. Встановлюють в приміщеннях з підвищеним рівнем вологості, для захисту від плісняви та грибків.

- Стійкість до механічних впливів, тривалий термін служби, довічна гарантія.

- Економічність. Для установки і обслуговування приладів не потрібно особливих витрат. Платити за електроенергію не доведеться.

- Можливість приєднання електричного ТЕНа. В такому випадку водяна рушникосушка можна використовувати після завершення опалювального сезону.

Водяні рушникосушки представлені в різних цінових категоріях - від бюджетних до дорогих дизайнерських. На них впливають розміри, тип, дизайн приладу. При виборі водяних рушникосушок варто враховувати розміри ванної кімнати. Наприклад, якщо ваша кімната простора, то висота сушарки повинна бути від 80 см, з великою кількістю ребер. Для малогабаритних кімнат потрібна водяна рушникосушка менше, щоб економити корисну площу.

Рушникосушка електрична Mario виконує такі завдання: обігрівать, зменшують рівень вологості, позбавляють ванну кімнату від грибка і цвілі, ефективно і швидко сушать білизну. Потрібно розглянути основні експлуатаційні характеристики і особливості електричної рушникосушки Mario:

- Нагрівальним елементом електричної рушникосушки являється нихромово нитка яка забезпечує нагрів до +55 градусів;
- Гарантія на електричні рушникосушки 5 років;
- Електрорушникосушка абсолютно безпечна у використанні. Для її роботи не шкодить пил, волога. Напруга пробою - 1250 В, ступінь захисту - клас IP44;
- Для виробництва електричних рушникосушок використовується нержавіюча сталь AISI. Тому вони відрізняються довгою службою;

Купити продукцію «Маріо» також можна на території Німеччини, Польщі, Литви, Латвії, Данії, Швеції, Фінляндії, Великобританії і деяких інших країн, де український бренд користується великою популярністю, як і на вітчизняному ринку.

Повна назва компанії -ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО МАРІО (ТОВ «ВП»МАРІО»).

Розмір уставного капіталу -15 400 000 грн

Види діяльності:

- 25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.
- 27.32 Виробництво інших видів електронних і електричних проводів і кабелів
- 27.33 Виробництво електромонтажних пристроїв
- 27.51 Виробництво електричних побутових приладів
- 27.52 Виробництво неелектричних побутових приладів[36].

2.2 Аналіз основних показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «ВП «МАРІО»

Проаналізуємо основні економічні показники, що характеризують діяльність ТОВ «ВП «МАРІО», використавши дані з фінансової звітності [37,38,39], а отримані результати аналізу зведемо у таблицю 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства ТОВ «ВП «МАРІО»

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
				абс. зн.	в %	абс. зн.	в %
1. Чистий дохід, тис. грн.	51 297,3	43 459,6	14 161	-7837,7	-15,3%	-29 298,6	-67,4%
2. Валовий прибуток, тис. грн.	17 563,6	13 078,8	4084,5	-4484,8	-25,5%	-8994,3	-68,8%
3. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	36 784,3	30 380,8	10 076,5	-6403,5	-17,4%	-20 304,3	-66,8%
4. Продуктивність праці, тис. грн/чол	23,8	49,08	196,8	25,28	106,2%	147,72	301%
5. Середньоспискова чисельність працівників, чол.	128	106	24	-22	-17,2%	-82	-77,4%

Графічні відображення динамки основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства ТОВ «ВП «МАРІО» подано на рис. 2.1 та рис. 2.2

Рисунок 2.1 – Динаміка основних економічних діяльності ТОВ «ВП «МАРІО»

Проаналізувавши чистий дохід підприємства слід відмітити, що він у 2023 році порівняно з 2021 та 2022 роком зменшився на 15,3% та 67,4 %, що є негативною тенденцією. Оскільки валовий прибуток підприємства характеризує ефективність діяльності виробництва та реалізації, то зменшення валового прибутку свідчить про зниження ефективності лише реалізації продукції, оскільки на виробництві спостерігається тенденція до збільшення продуктивності праці.

Стосовно собівартості реалізованої заводом продукції, то вона має стабільну тенденцію до зменшення при підвищенні доходу та прибутку, що є дуже позитивною тенденцією. За три роки собівартість знизилась відповідно на 17,4% та

66,8%, при пониженні валового прибутку в 2023 році, що свідчить про не ефективну операційну діяльність підприємства.

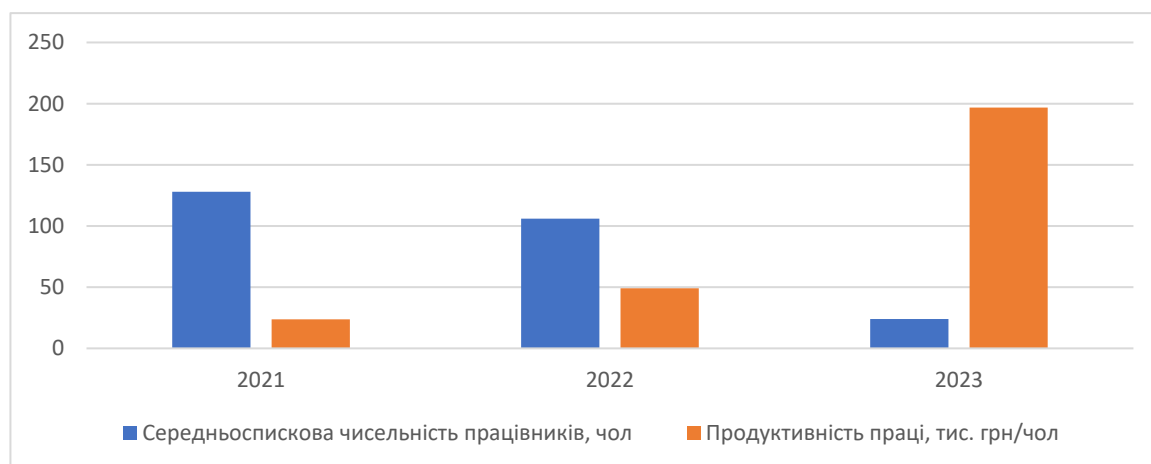

Рисунок 2.2 – Динаміка чисельності персоналу та продуктивність праці на ТОВ «ВП «МАРІО»

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб) в 2021 році – 128. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб) в 2022 році – 106. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб) в 2023 р. – 24.

За даними табл. 2.1 у 2023 році порівняно з 2021 та 2022 роками продуктивність праці зросла на 106,2% та 301 %, що є негативною тенденцією, так як відбулося зменшення кількості працівників через військовий стан в країні.

За допомогою горизонтального і вертикального фінансового аналізу можна отримати найбільш загальне уявлення про які мали місце якісні зміни в структурі засобів та їх джерел, а також динаміці цих змін. Результат проведення аналізу балансу підприємства по деяких показниках наведений у табл. 2.2.

Графічне відображення виявленої динаміки показників балансу підприємства подано на рис. 2.3 та рис. 2.4. Аналізуючи табл. 2.2 слід відмітити, що власний капітал підприємства не змінився. Що відкриває перед підприємством сприятливі можливості для свого розвитку.

Таблиця 2.2 – Основні показники балансу підприємства

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
				абс. зн.	в %	абс. зн.	в %
Власний капітал, тис. грн.	12 600	15 400	15 400	2800	22,2%	0	0
Активи(пасиви), тис. грн.	45 697,8	47 414,7	45 903,25	1716,9	3,8%	-1511,5	-3,2%
Вартість основних засобів, тис. грн.	13 445,4	11 026,3	7226,65	-2419,1	-18%	-3799,7	-34,5%
Поточні активи, тис. грн.	25 936,8	20 784,4	16 389,75	-5152,4	-19,9%	-4394,7	-21,1%
Поточні зобов'язання, тис. грн.	4347	3649,4	2683	-697,6	-16%	-966,4	-26,5%
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	13 836,4	17 522,2	21 459,45	3685,8	26,6%	3937,25	22,5%

Графічне відображення виявленої динаміки показників балансу підприємства подано на рис. 2.3 та рис. 2.4. Аналізуючи табл. 2.2 слід відмітити, що власний капітал підприємства не змінився. Що відкриває перед підприємством сприятливі можливості для свого розвитку.

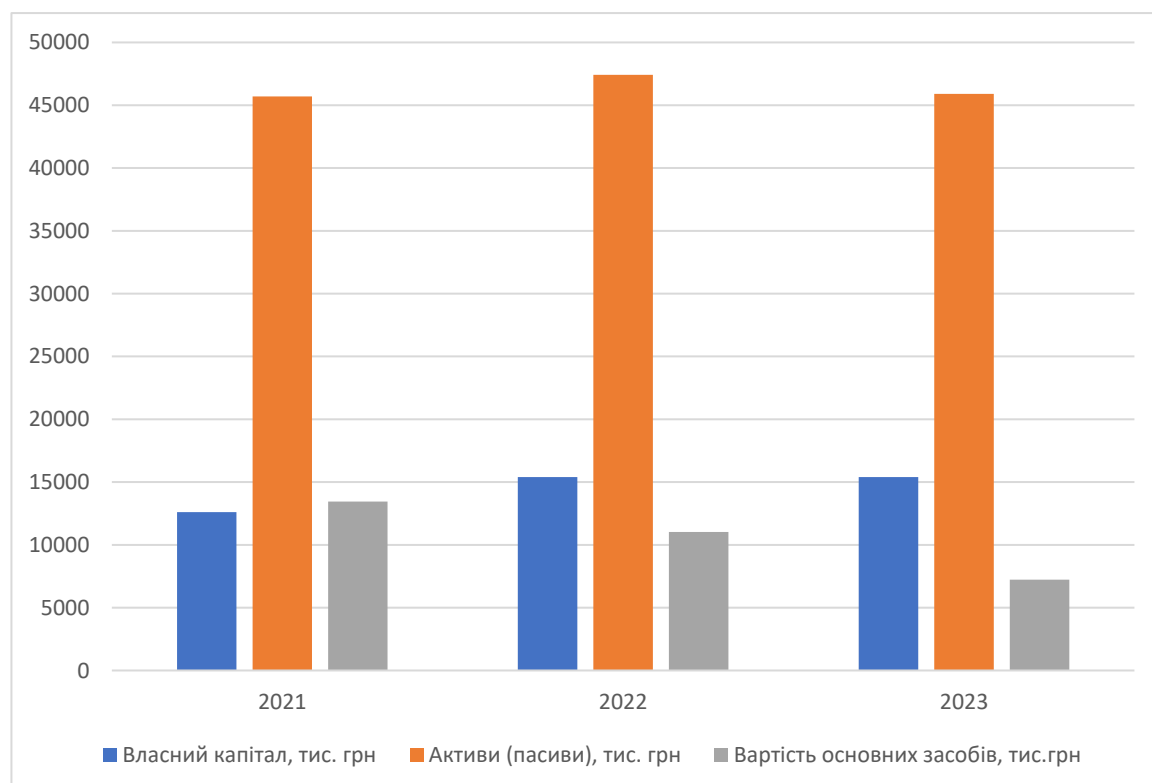

Рисунок 2.3 – Динаміка основних показників балансу діяльності підприємства

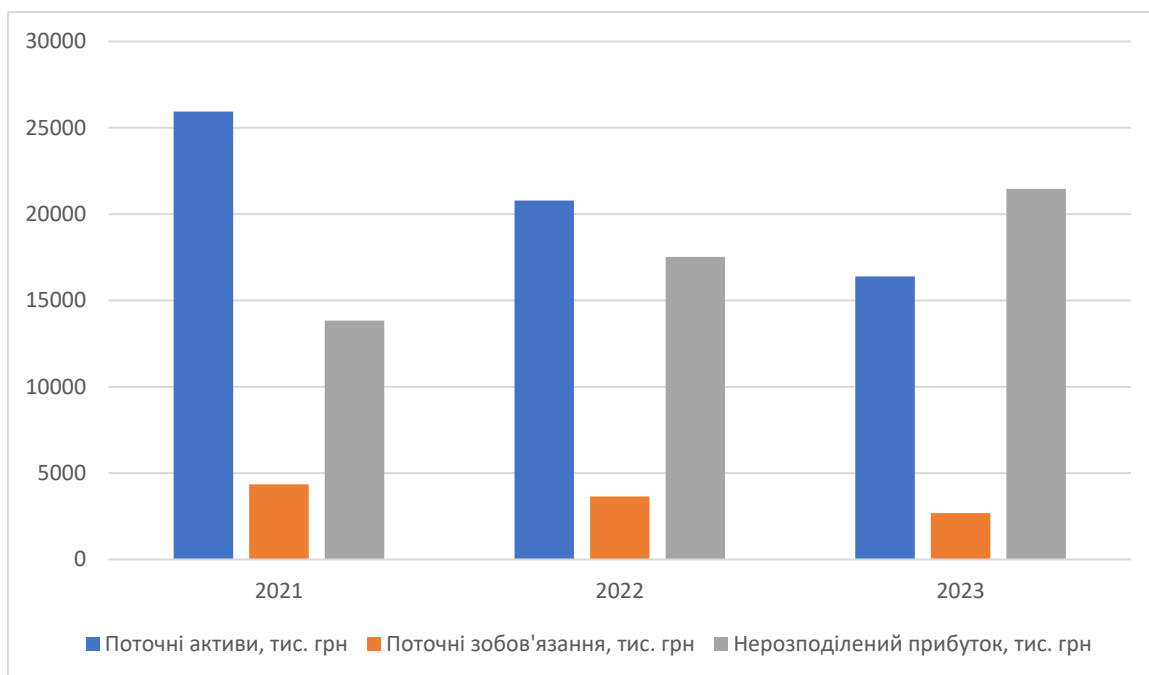

Рисунок 2.4 – Динаміка поточних активів, зобов'язань та нерозподіленого прибутку на ТОВ «ВП «МАРІО»

Величина активів (пасивів) підприємства у 2023 році зменшилась на 3,2%, що є негативною тенденцією для розвитку підприємства. За 2022-2023 роки величина поточних зобов'язань підприємства зменшилась на 26,5%, що є позитивною тенденцією. Щодо основних засобів, то в 2021-2023 роках значного придбання активів не відбувалось.

Товариству належать основні засоби на суму 36 тис. грн. (залишкова вартість – 7226,65 тис.грн). Значних правочинів щодо основних засобів протягом звітнього року не здійснювалось. Виробничих потужностей достатньо. Товариство не надає в оренду власні основні засоби. Місцезнаходження: Сосонське шосе, 4-в, Літин, Вінницька область. Діяльність Товариства не має значного впливу на погіршення стану навколишнього середовища, тому екологічні питання, що можуть позначитись на використанні активів відсутні.

Із результатів аналізу економічних показників в табл. 2.2 видно, що для нашого підприємства рівень поточних зобов'язань у 2023 році значно зменшився на 21,1%, що не є позитивною тенденцією, оскільки зменшує фінансову незалежність підприємства, що, в свою чергу, зменшує платоспроможність

підприємства та його інвестиційну привабливість, а також значно понижує шанси підприємства без особливих фінансових втрат пережити карантинні обмеження. Розрахуємо низку показників, які характеризують рентабельність окремих сторін діяльності підприємства. Так, витрати підприємства в розрахунку на 1 грн. чистого доходу В розраховуються за формулою:

$$B = \frac{(\text{ЧД} - \text{ПРДО})}{\text{ЧД}}, \quad (2.1)$$

де ЧД – чистий дохід підприємства в даному році;

ПРДО – прибуток підприємства від звичайної діяльності до оподаткування.

Рентабельність активів підприємства R_a розраховується за формулою:

$$R_a = \frac{\text{ВП}(\text{ПРДО}, \text{ЧП})}{A} \cdot 100\%, \quad (2.2)$$

де ВП – валовий прибуток підприємства в даному році;

ЧП – чистий прибуток підприємства в даному році.

Рентабельність власного капіталу підприємства $R_{вк}$ розраховується за формулою:

$$R_{вк} = \frac{\text{ВП}(\text{ПРДО}, \text{ЧП})}{ВК} \cdot 100\%, \quad (2.3)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства.

Рентабельність основних засобів підприємства $R_{ок}$ розраховується за формулою:

$$R_{ок} = \frac{\text{ВП}(\text{ПРДО}, \text{ЧП})}{ОК} \cdot 100\%, \quad (2.4)$$

де ОК – величина основного капіталу підприємства в даному році [39].

Зроблені розрахунки зведемо в таблицю табл. 2.3.

Як видно з табл. 2.3 за 2023 рр. відбулося зменшення всіх показників рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.3 – Показники рентабельності діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
				абс. зн.	в %	абс. зн.	в %
1. Витрати підприємства в розрахунку на 1 грн. чистого доходу	0,91%	0,88%	0,65%	-0,03	-3,30%	-0,23	-26,10%
2. Рентабельність активів підприємства	7,40%	8,50%	8,30%	1,1	14,90%	-0,2	-2,40%
3. Рентабельність власного капіталу підприємства	26,70%	26,15%	25,80%	-0,55	-2,00%	-0,35	-1,30%
4. Рентабельність основного капіталу підприємств	22,30%	35,20%	53%	12,9	57,80%	17,8	50,60%

Графічне відображення показники рентабельності діяльності підприємства подано на рис. 2.5.

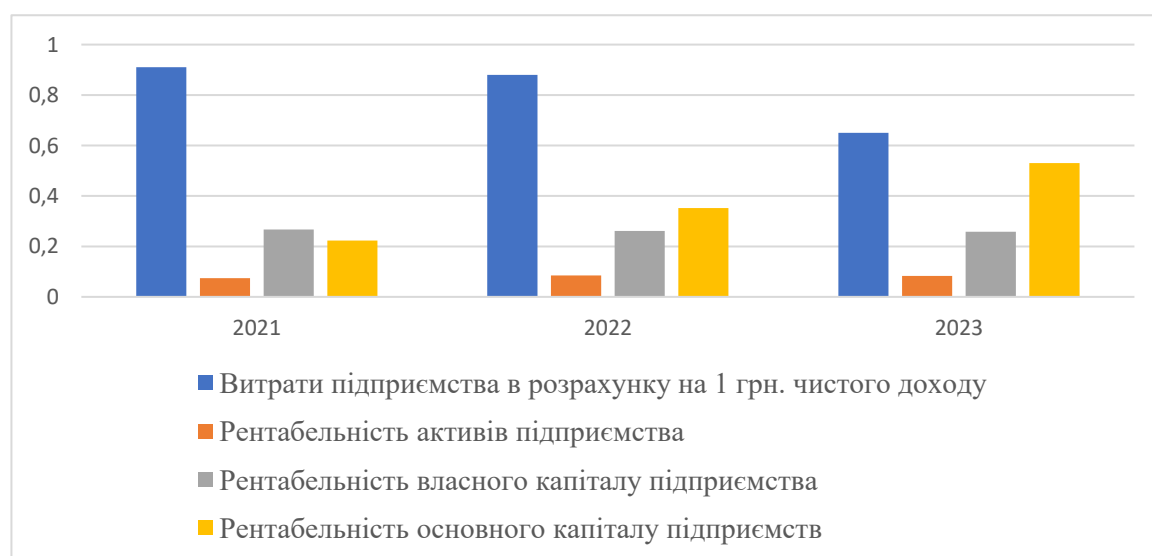

Рисунок 2.5 – Динаміка зміни основних показників рентабельності

Далі розрахуємо основні фінансові коефіцієнти, які з різних аспектів характеризують діяльність підприємств. Оскільки таких коефіцієнтів дуже багато, то, на погляд автора цієї роботи, потрібно обрати тільки ті, які найчастіше розраховуються. Практика господарювання свідчить, що найчастіше розраховуються такі коефіцієнти, як коефіцієнт поточної (або загальної)

ліквідності, коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової заборгованості тощо.

Коефіцієнт поточної (або загальної) ліквідності підприємства $K_{пл}$ розраховується за формулою:

$$K_{пл} = \frac{ПА}{ПЗ}, \quad (2.5)$$

де ПА – величина поточних активів підприємства в даному році;

ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році.

Коефіцієнт платоспроможності підприємства $K_{плат}$ розраховується за формулою:

$$K_{плат} = \frac{ВК}{ПЗ+ДЗ}, \quad (2.6)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства в даному році;

ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році;

ДЗ – величина довгострокових зобов'язань в даному році.

Коефіцієнт фінансової незалежності $K_{фн}$ розраховується за формулою:

$$K_{фн} = \frac{ВК}{П}, \quad (2.7)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства в даному році;

П – величина пасивів підприємства в даному році.

Коефіцієнт фінансової заборгованості $K_{заб}$ розраховується за формулою:

$$K_{заб} = \frac{ПЗ+ДЗ}{А}, \quad (2.8)$$

де ПЗ – величина поточних зобов'язань підприємства в даному році;

ДЗ – величина довгострокових зобов'язань в даному році [39].

Зведемо результати розрахунків в табл. 2.5

Таблиця 2.5 – Фінансові коефіцієнти, що характеризують діяльність підприємства

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
				абс. зн.	в %	абс. зн.	в %
1. Коефіцієнт поточної ліквідності підприємства, Кпл	5,9	5,7	6,1	-0,2	3,40%	0,4	7%
2. Коефіцієнт платоспроможності підприємства, Кплат	0,28	0,35	0,4	0,07	25,00%	0,05	14,30%
3. Коефіцієнт фінансової незалежності, Кфн	0,27	0,31	0,33	0,04	14,80%	0,02	6,50%
4. Коефіцієнт фінансової заборгованості, Кзаб	0,1	0,09	0,07	-0,01	-10,00%	-0,02	22,20%

Як видно з табл. 2.5 за 2022-2023 р. аналізований період коефіцієнт ліквідності має тенденцію до збільшення з 5,7 до 6,1, що є позитивною тенденцією, так як показники ліквідності свідчать про те, що товариство володіє достатнім обсягом власних ресурсів для погашення його поточних зобов'язань, оскільки чим вищим буде коефіцієнт ліквідності, тим більшою є здатність підприємства виконати свої фінансові зобов'язання. При цьому позитивним є те, що коефіцієнт ліквідності $K_{пл} > 1,0$, тобто перевищує нормативне значення.

Підвищення коефіцієнта платоспроможності на 14,3% також свідчить про стабільність результатів діяльності підприємства, що є позитивним моментом.

Коефіцієнт автономії для досліджуваного нами підприємства протягом двох років є стабільним, з невеликим завищенням у 2023 році — він збільшився на 6,5%, що говорить про незалежність від зовнішніх ресурсів фінансування. В середньому коефіцієнт автономії нашого заводу знаходиться в допустимих межах це достатньо в порівнянні з позитивним значенням показника і характеризує товариство з нормальною питомою вагою власного капіталу в загальній сумі авансованих засобів у його діяльність.

Розраховані фінансові коефіцієнти відобразимо у вигляді діаграм на рис. 2.6

Рисунок 2.6 – Динаміка зміни основних фінансових коефіцієнтів

Таким чином, проаналізувавши основні показники роботи підприємства можна зробити висновок, підприємство працює нормально та розвивається. Про це свідчить збільшення рентабельності активів підприємства, рентабельність власного та основного капіталу підприємства, підвищення продуктивності праці та поступове зменшення витрати підприємства в розрахунку на 1 грн. чистого доходу. Отже, враховуючи результати проведеного нами аналізу основних економічних показників ТОВ «ВП «МАРІО», можна визначити, що його загальний фінансовий стан характеризується як стабільний.

2.3 Оцінювання рівня економічної безпеки на підприємстві

На базі обґрунтованого в п. 1.2 підходу проведемо рейтингову оцінку фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ВП «МАРІО» наведена у табл. 2.6.

Рейтингове оцінювання фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ВП «МАРІО» наведено у табл. 2.6

Таблиця 2.6 – Рейтингова оцінка фінансового стану та результатів діяльності підприємства

Показник	Вага показника	Оцінка			Середня оцінка (гр.3 x 0,25 + гр.4 x 0,6 +гр.5 x 0,15)	Оцінка з урахуванням ваги (гр.2 x гр.6)
		2022	2023	2024		
І. Показники фінансового стану організації						
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт автономії	0,84	0,74	0,94	1	0,9	0,75
Співвідношення чистих активів та статутного капіталу	0,7	0,15	0,7	1,3	0,7	0,3
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,9	0,5	0,9	0,3	0,71	0,64
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	0,6	0,7	0,6	0,5	0,61	0,4
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,4	0,7	0,4	0,5	0,5	0,2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,85	0,37	0,85	1,33	0,802	0,68
Разом	4,3	Підсумкова оцінка (сума гр.7 : гр.2):				2,97
ІІ. Показники ефективності (фінансові результати) діяльності організації						
Рентабельність власного капіталу	0,25	0,24	0,25	0,26	0,25	0,0625
Рентабельність активів	1,08	1,8	0,34	-1,12	0,49	0,53
Рентабельність продажів (за валовим прибутком)	0,8	1,4	0,8	0,2	0,86	0,688
Динаміка виручки	0,07	0,08	0,07	0,06	0,071	0,05
Оборотність оборотних коштів	0,14	0,26	0,14	0,02	0,152	0,021

1	2	3	4	5	6	7
Співвідношення прибутку від інших операцій та виручки від основної діяльності	1,44	1,24	1,44	1,64	1,27	1,82
Разом	3,78	Підсумкова оцінка (сума гр.7 : гр.2):				3,17

Підсумкова рейтингова оцінка фінансового стану ТОВ «ВП «МАРІО» розраховується за формулою [39]:

$$(2,97 \times 0,6) + (3,17 \times 0,4) = 3,05.$$

Нижче наведено аналіз кредитоспроможності ТОВ «ВП «МАРІО» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Аналіз кредитоспроможності підприємства

Коефіцієнт	Розрахунок	Значення на 31.12.2023	Множник	Розрахунок(гр.3 x гр.4)
K1	Відношення оборотного капіталу до всіх активів	0,83	1,2	0,99
K2	Відношення нерозп. прибут. та фондів спец. призначення до величини всіх активів	0,08	1,4	0,11
K3	Відношення фін. результату від продажу до величини всіх активів	0,09	3,3	0,3
K4	Відношення власного капіталу до позикового	0,74	0,6	0,44
K5	Відношення виручки від продажу до величини всіх активів	0,63	1	0,63
Z-рахунок Альтмана				2,47

Ймовірність банкрутства в залежності від значення Z-рахунку Альтмана становить:

- 1,8 і менше – дуже висока;
- від 1,81 до 2,7 – висока;
- від 2,71 до 2,9 – існує можливість;
- від 3,0 та вище – дуже низька.

Отже за результатами розрахунків на базі даних звітності ТОВ «ВП «МАРІО» значення Z-рахунку станом на 31.12.2023 становило що, ймовірність банкрутства є високою, оскільки значення підприємства за рахунком Альтмана дорівнює 2,47.

Зростання величини активів організації пов'язане, в основному, зі зростанням таких позицій активу балансу:

- дебіторська заборгованість (платежі за якою очікуються протягом 12 місяців після звітної дати) – 38 404,1 тис. грн.;
- запаси: витрати у незавершеному виробництві – 20 784,4 тис. грн.;
- інші оборотні активи – 38 404,1 тис. грн. (8,8%).

Водночас у пасиві балансу найбільший приріст спостерігається за рядками:

- інші короткострокові зобов'язання – 45 903,25 тис. грн.;
- короткострокові позики та кредити – 44 705,6 тис. грн.

Власний капітал підприємства станом на 2023р. становив 15 400 000,0 тис. грн.

Нижче на рис. 3.1 представлено співвідношення власного та позикового капіталу організації.

Рисунок 2.7 – Структура капіталу підприємства на початку 2023 р.

Один із показників економічної безпеки на сьогоднішній день є рівень соціальних показників (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Соціальні показники господарювання діяльності підприємства

Показник	2021	2022	2023	Зміни (2022 до 2021) та (2023 до 2022)	
1. Середньо бічна чисельність, осіб	128	106	24	-22	-82
2. Фонд заробітної плати, включаючи сумісників, тис. грн.	2 200 000	1 700 000	400 000	-500 000	-1 300 000
3. Виплати соціального характеру, тис. грн.	40 000	35 000	30 000	-5000	-5000
4. Середньомісячна заробітна плата, грн.	17 000	16000	15000	-1000	-1000

Видно, що кількість працівників скорочується, як і рівень заробітної плати. Це негативна тенденція, оскільки це призводить до зростання рівня соціальної напруги та, до зниження продуктивності праці.

Таким чином, підсумовуючи, можна зазначити погіршення рівня стану економічної безпеки підприємства на основі того, що підвищується рівень позикових коштів. Відсутність збільшення власного капіталу впливає на підвищення рівня ймовірності банкрутства, що тягне за собою такі негативні наслідки як неможливість погасити свою заборгованість, зниження платоспроможності та показників ліквідності [37-41].

2.4 Висновок до розділу 2

У другому розділі бакалаврської дипломної роботи наведено організаційну характеристику підприємства ТОВ «ВП «МАРІО» та розглянуто основні продукти, які підприємство пропонує користувачам. Українська компанія спеціалізується, головним чином, на виготовленні водяних і електричних рушникосушарок. Широкий асортимент включає як бюджетні класичні моделі, так і дизайн-радіатори для більш вимогливого клієнта. Серед вісімдесяти моделей кожен зможе підібрати необхідний варіант для своєї ванної кімнати.

Під час роботи було здійснено аналіз основних економічних показників, що характеризують діяльність ТОВ «ВП «МАРІО». А також проведено фінансовий аналіз за результатами діяльності підприємства з метою визначення рівня економічної безпеки досліджуваного підприємства. В роботі було використано методику рейтингового оцінювання, аналіз платоспроможності, ймовірність банкрутства в залежності від значення Z-рахунку Альтмана та соціальні показники.

Порівнюючи показники рентабельності, ліквідності та платоспроможності за останні роки прослідковується значний занепад у 2022 році. Згідно результатів аналізу, суб'єкт дослідження переживає складні часи, як і більшість вітчизняних підприємств, у зв'язку з кризовими умовами, які виникли внаслідок повномасштабного вторгнення.

Враховуючи незадовільні результати після проведення фінансового аналізу, було визначено, що підприємству варто покращити рівень економічної безпеки. Оскільки на підприємстві є проблеми з плинністю кадрів, доцільно буде звернути увагу саме на категорію трудових та технічних ресурсів.

Наразі переживаючи складні часи, підприємству потрібно звернути увагу на можливість впровадити нову вже наявну автоматизовану ERP-систему, з метою подальшого підвищення рівня економічної безпеки, а також інших показників фінансової стійкості підприємства.

3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ MICROSOFT DYNAMICS 365

3.1 Впровадження Microsoft Dynamics 365 для покращення економічної безпеки

Зазвичай, для малих і середніх підприємств термін впровадження хмарної версії Microsoft Dynamics 365 може займати від кількох тижнів до кількох місяців, в залежності від комплексності проекту та потреб бізнесу.

Важливо враховувати, що для успішного впровадження системи необхідно визначити цілі, підготувати дані, налаштувати систему, навчити користувачів та забезпечити підтримку.

Економічна ефективність встановлення Microsoft Dynamics 365 може значити значну вигоду для бізнесу, але вона залежить від кількох факторів, включаючи розмір підприємства, галузь, процеси та потреби. Ось декілька способів, які можуть вплинути на економічну ефективність встановлення цієї системи:

1) зменшення операційних витрат: Microsoft Dynamics 365 допомагає автоматизувати багато бізнес-процесів, що може призвести до зменшення операційних витрат, таких як ручна оброблення даних, помилки та затримки в операціях;

2) покращення продуктивності: зручний інтерфейс та доступність на різних пристроях допомагають підвищити продуктивність користувачів, що може призвести до збільшення виробничої потужності;

3) збільшення точності та якості даних: автоматизація процесів допомагає зменшити помилки та покращити якість даних, що може вплинути на прийняття обґрунтованих рішень;

4) можливість масштабування: Microsoft Dynamics 365 легко масштабується від малих підприємств до більших, що дозволяє бізнесу рости без суттєвих змін у системі;

5) зниження витрат на інфраструктуру: У випадку хмарного рішення (SaaS), підприємство не потребує значних витрат на придбання, обслуговування та оновлення серверного обладнання;

6) регулярні оновлення: підписка на Microsoft Dynamics 365 включає регулярні оновлення системи, що дозволяє підприємству залишатися актуальним і сумісним з новітніми технологіями;

7) зниження витрат на IT-підтримку: можливість внутрішнього та зовнішнього доступу до служб підтримки Microsoft спрощує розв'язання технічних проблем та питань;

8) покращення сервісу для клієнтів: зменшення часу обробки замовлень і поліпшення обслуговування клієнтів може привести до збільшення обсягу продажів та виручки.

Для Microsoft Dynamics 365 як хмарної версії не потрібно фізичних серверів на підприємстві, оскільки ця система розгорнута у хмарі (Microsoft Azure) та надається як хмарне рішення. Замовивши підписку на Dynamics 365 від Microsoft або через авторизованих партнерів, і вся інфраструктура знаходиться у хмарному середовищі, управляється Microsoft і має відповідні резервні копії та заходи безпеки. Основні переваги хмарного рішення, такого як Dynamics 365, включають в себе можливість масштабування ресурсів під потреби бізнесу без необхідності купувати, налаштовувати та обслуговувати фізичне обладнання на місці, не потрібно хвилюватися про апаратне забезпечення, операційну систему або інші технічні аспекти, оскільки це вже забезпечується Microsoft.

Для доступу до Dynamics 365 використовуються звичайні робочі станції або пристрої з підключенням до Інтернету, і є змога працювати з системою через веббраузер. Всі технічні деталі та інфраструктура хмарного середовища управляються підприємством або партнером Microsoft.

Середні значення оцінки ефективності застосування Microsoft Dynamics 365 можуть значно відрізнятися в залежності від конкретних обставин та потреб компанії. Оцінка ефективності може бути здійснена на основі конкретних метрик та результатів, які компанія встановлює під час впровадження та роботи з системою. Однак деякі загальні середні значення можуть виглядати наступним чином:

- підвищення продуктивності: багато компаній повідомляють про підвищення продуктивності завдяки автоматизації процесів, простому доступу до даних та ефективній аналітиці. Середнє підвищення продуктивності може становити від 20% до 30% і більше;
- зменшення помилок: використання ERP може допомогти уникнути помилок у фінансах, складі, обліку та інших сферах. Це може призвести до середнього зниження кількості помилок на 50% або більше;
- збільшення точності прогнозування: ERP системи надають потужні інструменти для аналізу та прогнозування даних. Це допомагає компаніям зменшити ризики та приймати обґрунтовані рішення.

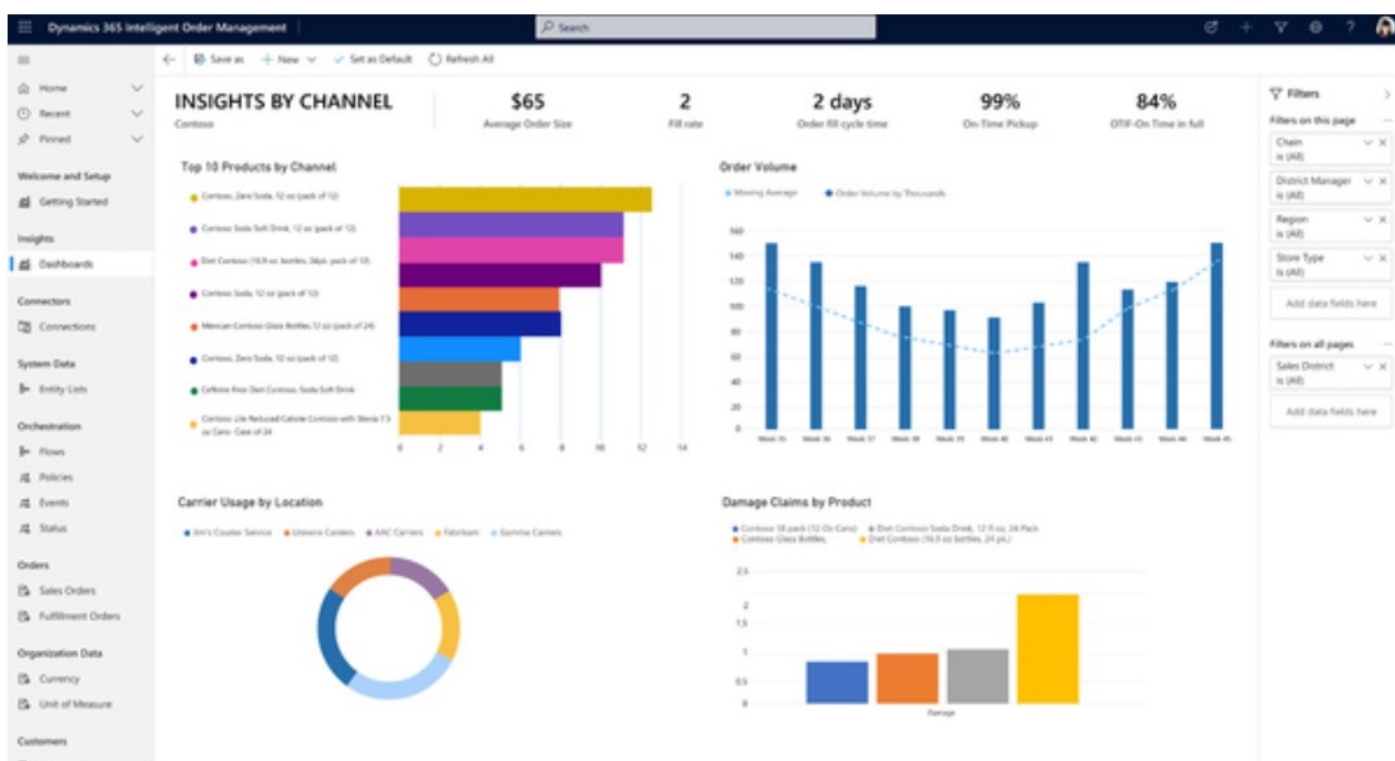

Рисунок 3.1 – Функціонал Microsoft Dynamics 365 на підприємстві

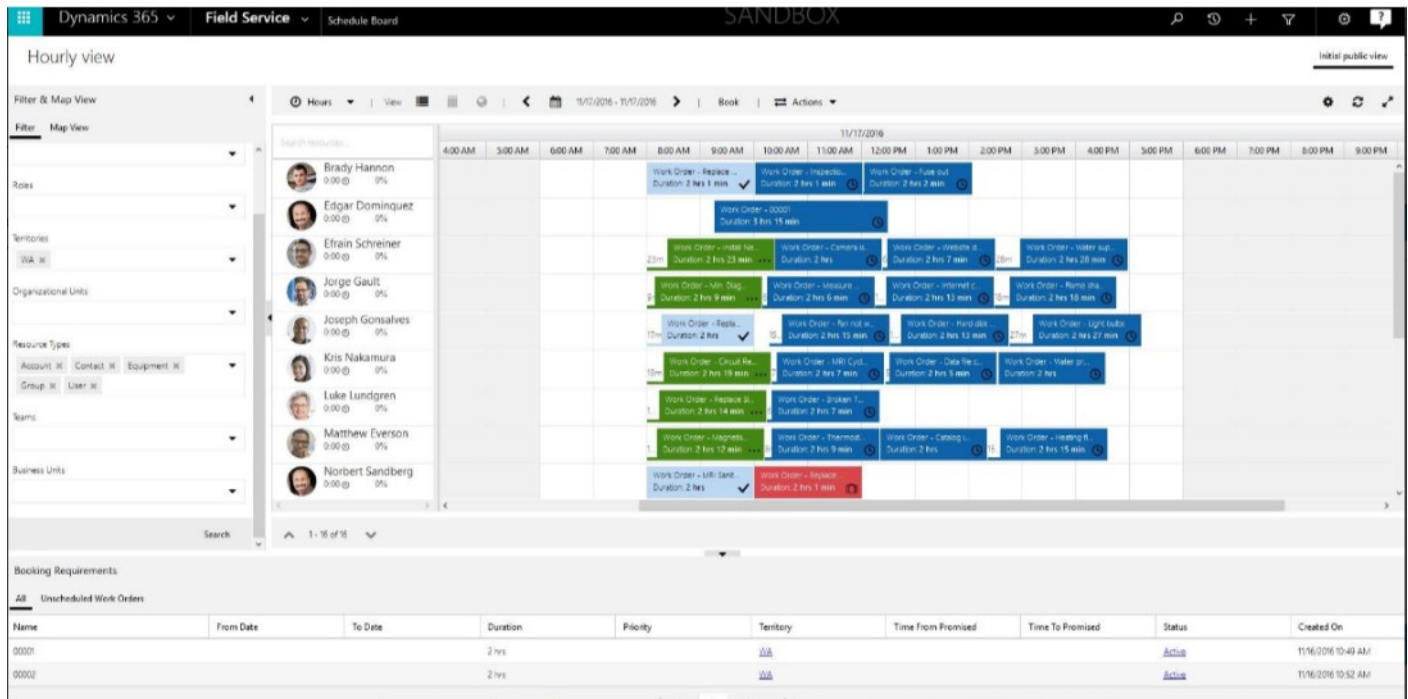

Рисунок 3.2 – Взаємодія із працівниками в Microsoft Dynamics 365

3.2 Розрахунок витрат на реалізацію та впровадження Microsoft Dynamics 365

Для початку, розрахуємо показники витрат необхідних для створення робочих місць для працівників. Введення нових працівників не передбачається, оскільки відповідальними за роботу з ERP-систему Microsoft Dynamics 365 визначено головного бухгалтера та одного економіста.

Витрати на створення робочих місць та амортизаційні відрахування подано у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Витрати на створення робочих місць та амортизаційні відрахування

Назва	Кількість, шт.	Вартість, од., грн.	Сума, грн	Термін корисного використання, років	Норма амортизації	Річна сума амортизації, грн.
1	2	3	4	5	6	7
Ноутбук	2	27000	54000	3	0,33	17820
Комп'ютерна миша	2	400	800	3	0,33	264

1	2	3	4	5	6	7
Телефон	2	5000	10000	5	0,2	2000
Стіл	2	2500	5000	4	0,25	1250
Стілець	2	1500	3000	4	0,25	750
Дрібне канцелярське приладдя	2	300	600	4	0,25	150
Всього			73400			22234

Натомість розрахуємо витрати на навчання та консультації працівників для забезпечення точного комп'ютеризованого обліку табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунок витрат на навчання та консультації працівників

Назва	Періодичність використання, місяців	Вартість за одноразову послугу, грн.	Сума, грн.
Довідково- правова програма	12	1000	12 000
Освітні курси	4	2000	8 000
Консультаційні послуги	5	2000	10 000
Всього			30 000

Розрахунок витрат на електроенергію у рамках впровадження ERP-системи Microsoft Dynamics 365 надано у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Розрахунок витрат на електроенергію

Назва обладнання	Потужність, кВт/год.	Кількість, од.	Загальна потужність обладнання, год.	Час роботи обладнання за день, год.	Кількість годин роботи обладнання в рік	Загальні річні витрати електроенергії, кВт/рік	Загальні річні витрати електроенергії, грн.
Ноутбук	5,8	2	1	8	2112	3252	18 764,4
Всього							18 764,4

Таким чином, у процесі реалізації проекту впровадження ERP-системи Microsoft Dynamics 365 на базі ТОВ «ВП «МАРІО» річні витрати на електроенергію пов'язані із введенням відповідного устаткування складуть 18 764,4 грн.

Вартість місячної ліцензії ERP-системи Microsoft Dynamics 365 за даними офіційного сайту становить 3700 грн, що на рік складає 44400 грн. Отже, розрахувавши основні статті витрат, можемо сформувати загальний кошторис витрат на впровадження ERP-системи Microsoft Dynamics 365 (табл. 3.4)

Таблиця 3.4 – Кошторис витрат на впровадження Microsoft Dynamics 365

Стаття витрат	Сума витрат
Вартість ліцензії Microsoft Dynamics 365	44 400
Витрати на електроенергію	18 764,4
Освітні курси для персоналу	8 000
Консультаційні послуги	10 000
Довідко-правова програма	12 000
Всього	93 164,4

Отримані результати ляжуть в основу подальших розрахунків економічного ефекту (α).

Давайте розглянемо процес впровадження та конфігурування хмарної версії Microsoft Dynamics 365 у більш докладній формі.

1. Передвпровадження

1.1 Аналіз потреб та вимог

- Проведення зустрічей з керівництвом та ключовими представниками відділів для збору вимог.

- Аудит поточних бізнес-процесів для визначення слабких місць та можливих поліпшень.

- Визначення основних цілей та очікуваних результатів впровадження.

Під час аналізу потреб та вимог важливо враховувати не лише функціональні аспекти, але й особливості індустрії, в якій працює підприємство. Наприклад, для ТОВ ВП МАРІО, яке спеціалізується на виробництві меблів, можуть бути важливими функціональності для управління складським обліком та виробничим процесом.

1.2 Вибір функціональності

- Аналіз можливостей Microsoft Dynamics 365 та вибір модулів, які відповідають потребам підприємства.
- Оцінка можливостей для майбутнього масштабування та розширення функціональності системи.

При виборі функціональності слід також враховувати майбутні потреби підприємства та можливості масштабування системи. Наприклад, можливість інтеграції з іншими системами обліку, такими як бухгалтерські програми, може бути ключовою для забезпечення єдиної системи управління.

1.3 Підготовка інфраструктури

- Оцінка поточної інфраструктури підприємства та ідентифікація необхідних змін.
- Оновлення серверного обладнання, якщо потрібно.
- Налаштування мережі для забезпечення стабільного зв'язку з хмарною версією Dynamics 365.

У разі ТОВ ВП МАРІО, яке може мати обмежені технічні ресурси, важливо забезпечити ефективне використання існуючих інфраструктурних можливостей та, можливо, розглянути опції хмарного зберігання даних для зменшення навантаження на власні сервери.

2. Впровадження

2.1 Планування впровадження

- Розроблення детального плану впровадження з урахуванням термінів та ресурсів.
- Розподіл ролей та відповідальності між учасниками проекту.

Розробка гнучкого плану впровадження дозволить врахувати можливі затримки або зміни під час реалізації проекту. Важливо визначити пріоритетність функціональності та встановити чіткі терміни виконання кожного етапу.

2.2 Налаштування системи

- Створення користувачів та груп з доступом до системи.

- Встановлення прав доступу для користувачів відповідно до їхніх обов'язків.
- Налаштування бізнес-процесів, включаючи продажі, маркетинг, обслуговування клієнтів та управління ресурсами.

При налаштуванні системи важливо враховувати специфічні потреби та процеси підприємства. Наприклад, для виробничого підприємства, яким є ТОВ ВП МАРІО, можуть бути важливими налаштування для ведення обліку сировини та виробничих операцій.

2.3 Тестування

- Проведення модульного тестування для перевірки окремих функціональностей.
- Інтеграційне тестування для визначення взаємодії з іншими системами.
- Системне тестування для перевірки загальної працездатності системи.

У разі ТОВ ВП МАРІО, де час є критичним фактором, важливо провести тестування системи на реальних даних та сценаріях роботи для визначення її продуктивності та надійності.

3. Післявпровадження

3.1 Тренінг персоналу

- Проведення навчальних курсів та тренінгів для персоналу з використання Dynamics 365.
- Надання індивідуальних консультацій для користувачів з питань використання системи в реальних умовах роботи.

Проведення навчальних заходів та індивідуальних консультацій допоможе персоналу швидше адаптуватися до нової системи та максимально використовувати її потенціал.

3.2 Підтримка та оптимізація

- Надання підтримки користувачам після впровадження.
- Постійний моніторинг роботи системи та виявлення проблем для подальшої оптимізації.

Після впровадження важливо забезпечити постійну підтримку користувачам та моніторинг роботи системи для вчасного виявлення та вирішення будь-яких проблем.

Ці роботи складають комплексний процес впровадження Microsoft Dynamics 365 на підприємство ТОВ ВП МАРІО, спрямований на досягнення максимальних результатів та підтримку ефективності бізнесу.

3.3 Ефективність впровадження ERP-системи Microsoft Dynamics 365 в аспекті зростання економічної безпеки підприємства

Оцінка економічної ефективності впровадження цифрових технологій у бухгалтерському обліку та оподаткуванні базується на використанні різноманітних показників. Серед ключових критеріїв входять зменшення витрат, підвищення продуктивності, поліпшення точності та надійності обліку, зменшення ризиків, підвищення інтеграції та зв'язності бізнес-процесів, а також відповідність нормативам і стандартам.

Оцінка включає аналіз економії коштів на зарплатню, витрат на матеріали, збільшення обсягу обробки даних, покращення точності обліку та зменшення ризиків втрати даних. Також розглядається швидкість виконання операцій та інтеграція з іншими процесами. Розрахунок терміну повернення інвестицій у впровадження технологій та відповідність стандартам є важливими етапами оцінки ефективності.

Для оцінки економічної ефективності впровадження ERP-системи важливим є кількісний підхід, який передбачає проведення розрахунків різноманітних показників. До ключових показників входять:

- 1) загальні капітальні витрати на впровадження комп'ютеризації (Квк);
- 2) поточні витрати користувача, пов'язані з комп'ютеризацією обліку (Пвк);
- 3) річна економія від її впровадження (Ер);
- 4) термін окупності загальних капітальних витрат (Ток)

Розрахунок проведено за методикою Балазюка О.Ю., Сисоєвої І.М. та Пилявця В.М. [42].

Величина загальних капітальних витрат, пов'язаних з комп'ютеризацією обліку, визначається за формулою:

$$K_{BK} = K_{BKP} + K_{BDPP} + K_{BN} + K_{BTEX} + K_{BRM} + K_{BVP}, \quad (3.1)$$

де K_{BKP} – витрати на придбання ліцензійної бухгалтерської комп'ютерної програми;

K_{BDPP} – капітальні витрати на придбання довідково-правової програми;

K_{BN} – капітальні витрати на налагодження комп'ютерної програми;

K_{BTEX} – капітальні витрати на технічне оснащення робочого місця користувача комп'ютерної програми;

K_{BRM} – капітальні витрати на організацію робочого місця користувача комп'ютерної програми;

K_{BVP} – інші капітальні витрати, пов'язані з впровадженням комп'ютерних програм.

Капітальні витрати на організацію робочого місця користувача комп'ютерної програми розраховуються за формулою:

$$K_{BK} = \frac{(S \times \text{Цпл} + K_{BMEB}) \times T_m}{T_{EK}} \quad (3.2)$$

де S – розмір площі, необхідної для установки меблів під комп'ютер і іншу оргтехніку, зони роботи фахівця, що працює за комп'ютером (зазвичай 6 м²);

Цпл – ринкова ціна 1 м² робочої площі;

K_{BMEB} – капітальні витрати на придбання спеціальних меблів, що підвищують продуктивність та комфортність роботи користувача комп'ютерної програми;

T_m – машинний час на вирішення бухгалтерських завдань;

T_{EK} – загальний час експлуатації комп'ютера.

Причому, T_m визначається за наведеною формулою:

$$T_m = t_z \times D_p, \quad (3.3)$$

де t_z – час вирішення бухгалтерських завдань з допомогою придбаної комп'ютерної програми протягом одного робочого дня (в год.);

D_p – кількість робочих днів в році, протягом яких вирішуються бухгалтерські завдання.

$$T_m = 5 \times 252 = 1260 \text{ год.} \quad (3.4)$$

Загальний час експлуатації комп'ютера протягом року (T_{ek}) розраховується за формулою:

$$T_{ek} = d_s \times S \times D_p \times N_m \times K_{вик}, \quad (3.5)$$

де d_s – тривалість робочої зміни (8 год);

S – число змін роботи комп'ютера (1 зміна);

D_p – середнє число робочих днів в місяці (21 день);

N_m – число місяців в році експлуатації комп'ютера (12 місяців);

$K_{вик}$ – середній коефіцієнт використання комп'ютера протягом зміни (приймається за 0,8).

$$T_{ek} = 8 \times 1 \times 21 \times 12 \times 0,8 = 1612,8 \text{ год.} \quad (3.6)$$

Отже, знаходимо капітальні витрати на організацію робочого місця користувача комп'ютерної програми:

$$K_{врм} = \frac{(6 \times 800 + 8000) \times 1260}{1612,8} = 10000 \text{ грн.} \quad (3.7)$$

Капітальні витрати на технічне оснащення робочого місця користувача комп'ютерною програмою розраховуються за формулою:

$$K_{\text{втех}} = \frac{(\text{Ц}_{\text{ком}} + \text{Ц}_{\text{тех}}) \times (1 + K_{\text{т}}) \times (1 - K_{\text{з}}) \times T_{\text{м}}}{T_{\text{ек}}}, \quad (3.8)$$

де $\text{Ц}_{\text{ком}}$ – ринкова ціна комп'ютера, потрібного для виконання завдання;

$\text{Ц}_{\text{тех}}$ – ринкова ціна додаткового технічного оснащення (принтери, сканери, модеми тощо);

$K_{\text{т}}$ – коефіцієнт витрат на транспортування та налагодження комп'ютера і інших технічних засобів (приймається у розмірі 1%);

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт зносу комп'ютерної техніки (приймається рівним 0,33).

$$K_{\text{втех}} = \frac{(54000 + 800) \times (1 + 0,01) \times (1 - 0,33) \times 1260}{1612,8},$$

$$K_{\text{втех}} = 32778 \text{ грн.} \quad (3.9)$$

Отже маємо:

$$K_{\text{вк}} = 44400 + 21600 + 82000 + 32778 + 10000 + 9724 = 200502 \text{ грн.} \quad (3.10)$$

Загальні річні поточні витрати підприємства, пов'язані з комп'ютеризацією обліку визначаються за формулою:

$$P_{\text{вк}} = \text{Век} + \text{Векін} + \text{Ввкп} + \text{Віп}, \quad (3.11)$$

де Век – поточні витрати, пов'язані з експлуатацією комп'ютера;

Векін – поточні витрати, пов'язані з експлуатацією інших об'єктів технічного оснащення (50% від Век);

Ввкп – поточні витрати, пов'язані з використанням комп'ютерних програм для вирішення облікових завдань;

Віп – інші поточні витрати пов'язані з автоматизацією облікових завдань.

Причому, поточні витрати, пов'язані з експлуатацією, визначаються за наступною формулою:

$$\text{Век} = T_m \times \text{Вгек}, \quad (3.12)$$

де Вгек – вартість однієї години експлуатації комп'ютера, розраховується за формулою:

$$\text{Вгек} = \left(\frac{O_m}{D_p \times d_s} \right) \times (1 + K_{\text{нврк}}), \quad (3.13)$$

де O_m – місячний оклад бухгалтера;

$K_{\text{нврк}}$ – коефіцієнт, що враховує накладні витрати, пов'язані з роботою комп'ютера (приймається рівним 2).

$$\text{Вгек} = \left(\frac{7500}{21 \times 12} \right) \times (1 + 2) = 89 \quad (3.14)$$

$$\text{Век} = 1260 \times 89 = 112140 \text{ грн.} \quad (3.15)$$

Поточні витрати, пов'язані з використанням комп'ютерних програм, розраховуються за формулою:

$$\text{Ввкп} = \frac{(K_{\text{вбкп}} + K_{\text{вдпп}})}{T_{\text{кор}}} + \frac{V_p \times T_m}{T_{\text{ек}}}, \quad (3.16)$$

де $T_{\text{кор}}$ – корисний термін експлуатації комп'ютерних програм (років);

V_p – витрати на поповнення довідково-правової програми.

$$\text{Ввкп} = \frac{(54000 + 8000)}{5} + \frac{1000 \times 1260}{1612,8} = 13181 \quad (3.17)$$

$$\text{Пвк} = 112140 + 56070 + 3700 + 8630 + 13181 = 193721 \text{ грн.} \quad (3.18)$$

Річна економія від ефективності впровадження системи (E_p) визначається за наступною формулою:

$$E_p = V_{pc} - P_{vk}, \quad (3.19)$$

де V_{pc} – поточні витрати, пов'язані з веденням обліку ручним способом

При ручному способі ведення обліку V_{pc} визначається

$$V_{pc} = K_p \times \left(\frac{C_y}{D_p \times ds} \right) \times (O_m + P) \times (1 + V_{soц}), \quad (3.20)$$

де K_p – кількість працівників, що беруть участь у вирішенні облікових завдань ручним способом протягом року;

C_y – час участі кожного працівника у вирішенні облікових завдань ручним способом протягом року;

P – премії, встановлені працівникам, що беруть участь у вирішенні облікових завдань;

$V_{soц}$ – відрахування на соціальне страхування (%).

$$V_{pc} = 4 \times \left(\frac{2016}{21 \times 12} \right) \times (7500 + 1500) \times (1 + 0,22) = 351360 \text{ грн.} \quad (3.21)$$

$$E_p = 351360 - 193721 = 157639 \text{ грн.} \quad (3.22)$$

Однак варто підмітити, що отриманий ефект від впровадження нового програмного забезпечення визначається як приріст чистого прибутку, а отже підлягає оподаткуванню.

$$\Delta E = 157639 \times (1 - 0,18) = 129264 \text{ грн.} \quad (3.23)$$

Термін окупності капітальних витрат на комп'ютеризацію бухгалтерського обліку розраховується за формулою:

$$T_{ок} = \frac{K_{вк} + \alpha}{\Delta E}, \quad (3.24)$$

$$T_{ок} = \frac{200502 + 93164,4}{129264} = 2,3 \text{ роки} \quad (3.25)$$

Зазначені показники [42] підтверджують, що впровадження ERP- системи Microsoft Dynamics 365 на ТОВ «ВП «МАРІО» є економічно доцільним, оскільки усі інструменти, що сприятимуть сталому розвитку підприємства та термін окупності його впровадження не перевищує 3 роки.

3.4 Висновок до розділу 3

У заключній частині роботи було описано впровадження хмарної версії Microsoft Dynamics 365 з метою підвищення рівня економічної безпеки на досліджуваному підприємстві

Завдяки статичних розрахунків, було обрано найоптимальніший шлях до підвищення рівня економічної безпеки за допомогою впровадження функціонуючої ERP-системи, з метою підвищення економічної безпеки на підприємстві ТОВ «ВП «МАРІО».

Прорахувавши очікуваний фінансовий результат можемо зробити висновок, що впровадження, сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки на досліджувальному підприємстві.

ВИСНОВКИ

Економічна безпека підприємства як багатогранне поняття поєднує в собі зовнішні та внутрішні елементи, тим самим вона здійснює вплив одночасно на декілька складових економічної безпеки. Варто зазначити, що всі складові економічної безпеки безперечно взаємопов'язані між собою, і так чи інакше впливають одна на одну. Загалом виділяють наступні складові економічної безпеки підприємства.

Було окреслено сутність поняття економічної безпеки підприємства, розглянуто трактування цієї економічної категорії у висловлюваннях різних авторів. Розглянуто підходи до визначення рівня економічної безпеки підприємства.

Здійснено порівняння та аналіз програмних засобів типу ERP, що слугують інструментарієм в процесі оцінювання рівня економічної безпеки. В ході дослідження було виявлено, що система Microsoft Dynamics 365 надає підприємству доступ до передових технологій, забезпечує високий рівень безпеки, гнучкість, інтеграцію з іншими системами та постійну актуальність завдяки автоматичним оновленням.

Наведено організаційну характеристику досліджуваного підприємства ТОВ «ВП «МАРІО». В рамках поставлених завдань, було здійснено фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства, за використанням методики рейтингового оцінювання, аналіз платоспроможності, ймовірність банкрутства в залежності від значення Z-рахунку Альтмана та соціальні показники з 2021 по 2023 роки.

Обраховано основні показники фінансової стійкості підприємства, а саме коефіцієнти рентабельності, ліквідності та платоспроможності. Було зроблено висновок, що підприємство має низький рівень фінансової стійкості та не має змоги платити за свої борги.

Проаналізувавши наявний функціонал автоматизованої системи та співставивши його із результатами аналізу продуктивності праці, було прийнято

рішення, що функціонал використовуваної ERP-системи потребує впровадження нової ERP-системи.

Було рекомендовано до впровадження хмарної версії Microsoft Dynamics 365, з метою підвищення рівня економічної безпеки на підприємстві. З метою доведення економічної доцільності впровадження існуючої ERP-системи було прораховано кількість витрат та очікуваний фінансовий результат.

Згідно з розрахунками, впровадження запропонованого функціональної ERP-системи не лише збільшить чистий дохід від реалізації, а також сприятиме підвищенню показників економічної безпеки.

Впровадження запропонованого функціонального доповнення є доцільним та сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки на досліджуваному підприємстві ТОВ «ВП «МАРІО». Отже, опираючись на проведені дослідження та враховуючи наведені результати роботи, можна вважати, що в даній бакалаврській дипломній роботі вдалось досягнути поставленої мети та виконати усі поставлені задачі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильців Т. Г., Микитюк Р. М. Удосконалення методики оцінювання економічної безпеки підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.14. С. 181–188.
2. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Ткаченко Є. В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. Економічний вісник Донбасу. 2021. № 3 (65). С. 56–65.
3. Варічева Р. В. Методичні підходи до оцінки якості економічної безпеки підприємства: облікове забезпечення. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. № 3(1). С. 88–93.
4. Сисоліна Н. П. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Кіровоград: КНТУ, 2014. 226с.
5. Коптева Г. М. Класифікація підходів до оцінки економічної безпеки підприємства. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 2(25). С. 221–229.
6. Сосновська О. О., Житар М. О. Аналіз методів оцінки рівня економічної безпеки підприємств. Бізнес Інформ. 2019. № 1. С. 21–26.
7. Дідик А. М. Економічна безпека підприємства: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 624 с.
8. Алькема В. Г., Літвін Н. М., Кириченко О. С. Економічна безпека інноваційного підприємства : навч. посіб. ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. 320 с.
9. Міронова Ю. В. Можаров А. Д. Забезпечення економічної безпеки діджиталізованого підприємства в умовах гібридної війни // Тези ЛІІ Науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету, Вінниця, 2023. С. 2727-2729. [Електронний ресурс]. URL: <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/view/788/1373/2632-1> (дата зверення: 12.04.2024).

10. Міронова Ю. В. Можаров А. Д. Обґрунтування необхідності використання ERP-систем в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства // Тези ЛІІІ Науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету, Вінниця, 2024. С. 2716-2718. [Електронний ресурс]. URL: <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/view/788/1373/2632-1> (дата звернення: 12.04.2024).

11. Потябін М. Ю. Економічна безпека підприємства: сутність основні складові. Харків. ХНЕУ, 2018. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19817/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%81%D1%8B_%D0%9F%D0%BE%D1%82%D1%8F%D0%B1%D0%B8%D0%BD%20%D0%9C.%D0%AE..pdf (дата звернення: 12.04.2024).

12. Колодяжна, І. В. Економічна безпека в системі сталого функціонування підприємства / І. В. Колодяжна, К. А. Букріна // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М. М. Палінчак. – Ужгород, 2019. – Вип. 23, Ч. 1. – С. 135–140. – Рез. англ. – Бібліогр.: с. 139.

13. Сосновська І. М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств [Електронний ресурс] / І. М. Сосновська // Ефективна економіка. 2015. №9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4303> (дата звернення: 13.04.2024).

14. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику [Текст] / Ю. О. Швець // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М. М. Палінчак. – Ужгород: Гельветика, 2018. – Вип. 17№Ч.2. – С. 131–135. – Бібліогр.: с.135 (10 назв). – Рез. рос., англ.

15. Ширяєва Л. В., Бойко М. О., Базутко О. В. Методичний підхід до проведення фінансового моніторингу контрагентів у системі фінансово-економічної безпеки підприємства. Одеса. ОНМУ, 2022. URL:

<https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1637/1574> (дата звернення: 13.04.2024).

16. Лобода О. М. Удосконалення механізму стратегічного управління оборотними засобами в системі економічної безпеки підприємства : магістр. дипломна робота : 073 Менеджмент / Лобода Оксана Михайлівна ; наук. керівник Васильєва Леся Миколаївна ; Дніпровський держ.аграр.-економ. ун-т, Ф-т обліку і фінансів, Каф. обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою. – Дніпро, 2021. – 76 с. – Режим доступу : <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/4087>

17. Нечепуренко Д.С. Модернізація систем автоматизації управління підприємствами машинобудування. Запоріжжя. ЗНУ, 2019. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/08_2019/dis_Nechepurenko.pdf (дата звернення: 13.04.2024).

18. Клепікова О. А. Сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством // О. А. Клепікова / Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент. – Одеса: МГУ, 2013. № 5. – С. 74-77

19. Лазор Я. О. Поняття та види інформаційних систем / Я. О. Лазор // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2016. - № 837. - С. 80-86.

20. Корецька О. В., Ширяєва Л. В. Моделювання індикаторного підходу до оцінки фінансово-економічної безпеки стивідорних компаній. Одеса. ОНМУ, 2019, 137-148.

21. Зубко Т. Л. Підходи до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Київ. КНТЕУ, 2021, 71 с.

22. Пуцентейло, П., Гуменюк, О. (2017). ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА. Економічний дискурс, (2), 37–47.

23. Воронков, О. О., Дяченко, К. С. (2017). Концептуальні засади дослідження економічної безпеки будівельних підприємств. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування, (4(82), 117–124.

24. Лазор Я. О. Поняття та види інформаційних систем / Я. О. Лазор // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2016. - № 837. - С. 80-86.

25. Огреб Ю. В. Управління інформаційними та бізнес-процесами економічного об'єкта. Полтава. ПУЕТ, 2019. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7536/1/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%20%D0%9E%D0%B3%D1%80%D0%B5%D0%B1.pdf> (дата звернення: 14.04.2024).

26. Сакун Л., Веденіна Ю., Шишлова Ю. Вплив сучасних інформаційних технологій та командної роботи на систему менеджменту організацій в умовах глобалізаційних викликів. Кременчук. КНУ, 2023, 85-92 с.

27. Дашков А. О. Формування інформаційної системи управління підприємством в умовах недостатнього рівня конкурентоспроможності : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" / наук. керівник М. А. Ажажа. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. 102 с.

28. Фостолович Р.С., Фостолович В.А. Інформаційні ресурси при формуванні собівартості продукції в системі управління підприємством. Донецьк. ДНУ, 2018. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/card.php?id=19507> (дата звернення: 14.04.2024).

29. Oracle ERP. веб-сайт. URL: <https://www.oracle.com/ua/> (дата звернення: 16.04.2024).

30. Innoware ERP. веб-сайт: URL: https://innoware.ua/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwlZixBhCoARIsAIC745DKUveDiy2B4U9kEitZ6mprwBJlby1gF2zfBwKSppxhXPAfK1M5WoaAnRLEALw_wcB (дата звернення: 16.04.2024).

31. Бугас Н. В., Балас Ю. Е. Управління процесами цифровізації бізнес- процесів підприємства. Київ. КНУ, 2023. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/23964/5/DOMIN_2023_P169-170.pdf (дата звернення: 16.04.2024).
32. Скиба Г.І., Пешков М.В. Впровадження і використання сучасних інформаційно-управляючих технологій ERP-систем у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств. Київ. ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом». 2022. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2279/2765> (дата звернення: 16.04.2024).
33. Livebusiness ERP. веб-сайт. URL: <https://www.livebusiness.com.ua/ua/tools/erp/> (дата звернення: 17.04.2024).
34. Imoox ERP. веб-сайт. URL: <https://imoox.net/uk/> (дата звернення: 17.04.2024).
35. Bjetpro ERP. веб-сайт. URL: <https://bjetpro.com/services> (дата звернення: 17.04.2024).
36. ТОВ «ВП «МАРІО». веб-сайт. URL: <https://mario.com.ua/about/> (дата звернення: 18.04.2024).
37. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К.: Знання – вид. 3, доповнене і перероблене, 2018 р. 662 с.
38. Економічний аналіз: Навч посібн. За ред. М. Г. Чумаченко. К.: КНЕУ, 2016. 540с.
39. Методичні вказівки до виконання бакалаврських дипломних робіт для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент інформаційних технологій» / Уклад. Ю. В. Міронова, А. О. Азарова. Вінниця : ВНТУ, 2022. 88 с.
40. Божидарнік Т. В., Кривов'язюк І. В. Обґрунтування господарських рішень і діагностика промислового підприємства: сучасний формат: монографія; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк, 2014. 160 с.

41. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец., магістрів, аспірантів, викл. / В. М. Микитюк та ін.; ред. В. М. Микитюк; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Рута, 2018. 439 с.

42. Балазюк О. Ю., Сисоєва І. М. Комплексна оцінка ефективності інвестиційних проектів із розширення інформаційної системи підприємства. Економіка та суспільство. 2018. Вип. 18. С. 851-861.

43. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. URL: <http://phd.ua/01-lypnia-2017-r-nabude-chynnosti> (дата звернення: 07.05.24).

44. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: <http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2018.pdf> (дата звернення: 07.05.24).

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність підприємства за 2021 рік

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	512,4	443,4
первісна вартість	1001	1061,7	1170,8
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	8,9
Основні засоби:	1010	12 805,1	13 023,8
первісна вартість	1011	20 590,1	24 595,4
знос	1012	7785	11 571,6
Усього за розділом I	1095	13 367,6	13 526,2
II. Оборотні активи Запаси:	1100	13 051,2	17 971,1
у тому числі готова продукція	1103	2428,2	3672,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	6366,2	6572,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	167,6	180,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2879,3	4136,4

Гроші та їх еквіваленти	1165	7677,6	5078,4
Витрати майбутніх періодів	1170	54,6	71,2
Інші оборотні активи	1190	147,3	152,1
Усього за розділом II	1195	30 343,8	34 158
Баланс	1300	43 711,4	47 684,

Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	12 600	15 400
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 153,7	15 519
Усього за розділом I	1495	26 305,5	31 127,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	482,2	733,7
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	11 323,4	11 429,1
розрахунками з бюджетом	1620	206,2	392,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	90	276,1
розрахунками зі страхування	1625	75	36,1
розрахунками з оплати праці	1630	232,6	357,4
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0

Інші поточні зобов'язання	1690	5085,5	3608,5
Усього за розділом III	1695	16 922,7	15 823,3
Баланс	1900	43 711,4	47 684,2

Фінансова звітність підприємства за 2022 рік

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	436	333,7
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	1164,1	1238,5
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8.9	0
Основні засоби:	1010	13 024,3	9028,3
первісна вартість	1011	24 595,4	23 821,5
знос	1012	11 571,1	14 793,2
Усього за розділом I	1095	13 519,3	9412,1
II. Оборотні активи	1100	17 971,1	22 828
Запаси:			
у тому числі готова продукція	1103	3672,3	6733,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	6567,8	7223,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	180,8	328,7

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4136,1	2029
Гроші та їх еквіваленти	1165	5078,6	5136,1
Витрати майбутніх періодів	1170	71,2	14,4
Інші оборотні активи	1190	148,8	183,7
Усього за розділом II	1195	34 154,4	37 743,6
Баланс	1300	47 673,7	47 155,7

Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15 400	15 400
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15 508,5	19 535,9
Усього за розділом I	1495	31 116,7	35 143,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	733,7	622,8
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	11 429,1	7042,8
розрахунками з бюджетом	1620	392,2	280,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	276,1	180,8
розрахунками зі страхування	1625	36,1	3,70

розрахунками з оплати праці	1630	357,4	371,6
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3608,5	3690,3
Усього за розділом III	1695	15 823,3	11 389
Баланс	1900	47 673,7	47 155,7

Фінансова звітність підприємства за 2023 рік

Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	333,7	111,1
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	1238,5	903,6
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	9028,3	5425
первісна вартість	1011	23 821,5	17 748,6
знос	1012	14 793,2	12 323,6
Усього за розділом I	1095	9412,1	5586,7
II. Оборотні активи	1100	22 828	9506,7
Запаси:			
у тому числі готова продукція	1103	6733,7	2711,6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	7223,7	25 158

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	328,7	57,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1974,2	219,2
Гроші та їх еквіваленти	1165	5136,1	4159,1
Витрати майбутніх періодів	1170	14,4	10,5
Інші оборотні активи	1190	183,7	8,7
Усього за розділом II	1195	37 688,8	39 119,4
Баланс	1300	47 100,9	44 705,6

Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15 400	15 400
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	19 469,3	23 449,6
Усього за розділом I	1495	35 077,5	39 057,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	622,8	150,3
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	7042,8	3390,3
розрахунками з бюджетом	1620	279,5	400

у тому числі з податку на прибуток	1621	169,2	148
розрахунками зі страхування	1625	3,7	1
розрахунками з оплати праці	1630	371,6	42,6
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3703	1663,6
Усього за розділом III	1695	11 400,6	5497,5
Баланс	1900	47 100,9	44 705,6

Ілюстративна частина

Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-систем (на прикладі ТОВ «ВП «МАРІО»)

Виконав: ст. групи МІТ-206 Можаров А. Д.
Керівник: к.е.н., доц. каф. МБІС Міронова Ю. В.

У сучасних умовах ринкової економіки підприємства стикаються з численними ризиками та викликами, що потребують ефективного управління. Одним з інструментів, які дозволяють підвищити рівень економічної безпеки, є ERP-системи (Enterprise Resource Planning), отже оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-систем є актуальною проблемою.

Метою роботи є покращення системи оцінювання економічної безпеки підприємства із застосуванням ERP-системи.

Завдання

Для досягнення вище окресленої мети було поставлено та вирішені такі завдання:

- досліджено поняття економічної безпеки підприємства;
- проаналізовано підходи до визначення рівня економічної безпеки підприємства та обґрунтовано базовий для подальших розрахунків;
- вивчено недоліки і переваги існуючих ERP-систем що уможливають покращення економічної безпеки та ідентифіковано оптимальну для розв'язку поставлених задач;
- здійснено характеристику підприємства ТОВ «ВП «MARIO»;
- проаналізовано основні показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «ВП «MARIO» та оцінювання рівня економічної безпеки на досліджувальній підприємстві
- впровадженню Microsoft Dynamics 365 для покращення економічної безпеки обраного суб'єкта господарювання;
- доведено ефективність впровадження ERP-системи в аспекті зростання економічної безпеки підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління економічною безпекою підприємства.

Предметом дослідження є оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-системи.

Суб'єктом дослідження є ТОВ «ВП «MARIO».

Методи дослідження: у роботі використано такі методи дослідження: аналізу і синтезу – для визначення сутності економічної безпеки; статистичного аналізу – для оброблення статистичних даних з метою визначення динаміки продуктивності праці.

Інформаційна база: було використано як інформаційні джерела наукових праць з періодичними виданнями сучасних теоретиків та практиків у сфері рівня економічної безпеки, монографії та матеріали доповідей вітчизняних робіт.

Апробацію результати дослідження було здійснено на науково-технічних конференціях підрозділів Вінницького національного технічного університету, (м.Вінниця, 2023, 2024).

Економічна безпека підприємства – це захищеність діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності.

Саме це визначення найбільш точно відображає напрямок діяльності обраного суб'єкта господарювання. Це зумовлює потребу надалі розглядати резерви підвищення рівня економічної безпеки на цьому підприємстві в аспекті покращення рівня фінансової стійкості.

Рисунок 1 — Підходи до визначення економічної безпеки підприємства

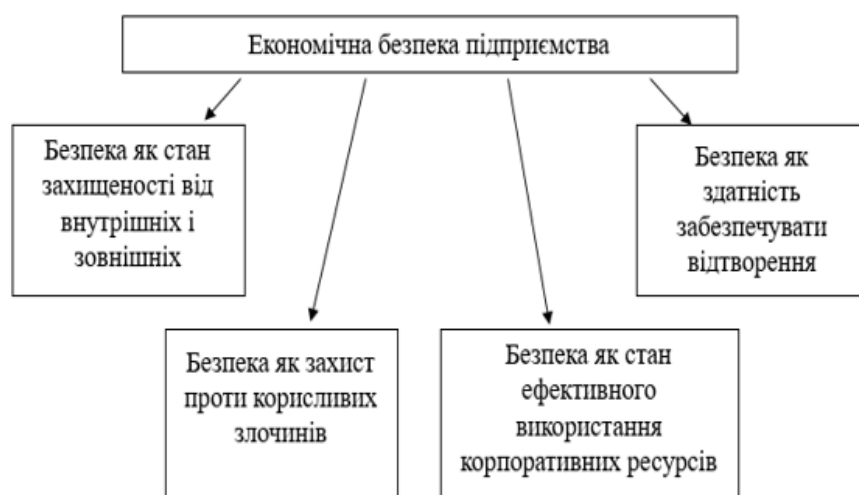

Рисунок 2 — Складові економічної безпеки підприємства

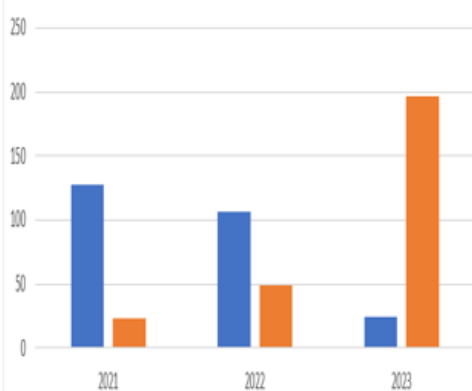
Українська компанія ТОВ «ВП «МАРІО» спеціалізується, головним чином, на виготовленні водяних і електричних рушникосушарок.

Головними складовими успіху підприємства стало впровадження в виробничий процес технологічних інновацій і використання високоякісної сировини. Для виготовлення радіаторів використовується виключно нержавіюча сталь марки AISI 304. Високий вміст в металі хрому (не менше 18%) і нікелю (не менше 8%) гарантує високу безпеку для користувача, так як захищає від виникнення течі в виробі.

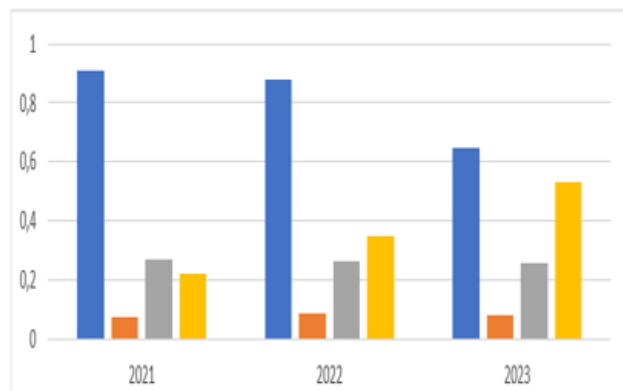
Таблиця 1 — Динаміка основних економічних та фінансових показників діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
				абс. зн.	в %	абс. зн.	в %
1. Чистий дохід, тис. грн.	51 297,3	43 459,6	14 161	-7837,7	-15,3%	-29 298,6	-67,4%
2. Валовий прибуток, тис. грн.	17 563,6	13 078,8	4084,5	-4484,8	-25,5%	-8994,3	-68,8%
3. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	36 784,3	30 380,8	10 076,5	-6403,5	-17,4%	-20 304,3	-66,8%
4. Продуктивність праці, тис. грн/чол	23,8	49,08	196,8	25,28	106,2%	147,72	301%
5. Середньоспівкова чисельності працівників, чол.	128	106	24	-22	-17,2%	-82	-77,4%

Рисунок 3 — Динаміка основних показників підприємства за 2021-2023 роки

Динаміка чисельності персоналу та продуктивності праці

Динаміка зміни основних показників рентабельності

Таблиця 2 — Показники фінансової стійкості підприємства за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	2022 до 2021 р.		2023 до 2022 р.	
1. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,4	0,7	0,4	0,3	75,00%	-0,3	-43%
2. Коефіцієнт платоспроможності	0,28	0,35	0,4	0,07	25,00%	0,05	14,30%
3. Коефіцієнт абсолютної	0,85	0,37	0,85	-0,48	-56,50%	0,48	129,80%
4. Коефіцієнт рентабельності	0,25	0,24	0,25	-0,01	-4,00%	0,01	4,20%

Microsoft Dynamics 365 – це лінійка інтелектуальних додатків, призначених для підтримки всіх бізнес-процесів підприємства: від управління фінансами, продажами, виробництвом, логістикою, до управління взаємовідносинами з клієнтами та бізнес-аналітики.

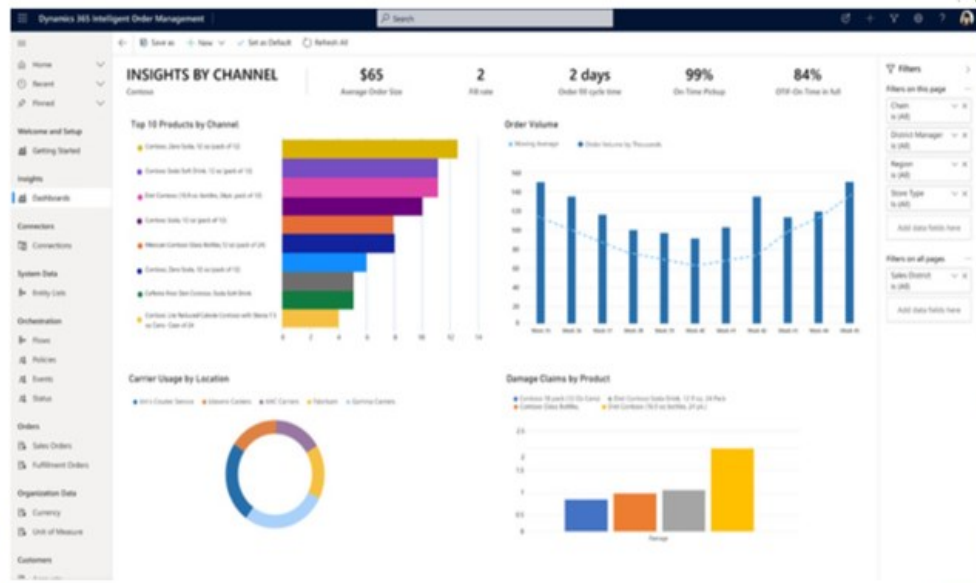
- Microsoft Dynamics ідеально поєднується з іншими продуктами Microsoft, такими як Office 365, SharePoint та Outlook, що дозволяє користувачам легко і ефективно інтегрувати різні аспекти свого бізнесу.

- Microsoft Dynamics надає можливість налаштовувати та адаптувати систему відповідно до потреб конкретного підприємства.

- Microsoft Dynamics пропонує різноманітні функції, такі як управління клієнтами, фінансами, продажами, маркетингом, управління проектами, логістика тощо, що робить його досить універсальним рішенням.

- Microsoft пропонує хмарні версії своїх Dynamics продуктів, що дозволяє підприємствам знизити витрати на інфраструктуру та отримати доступ до системи з будь-якого місця.

Рисунок 4 — Функціонал Microsoft Dynamics 365 на підприємстві

Таблиця 3 — Доведення економічної доцільності від впровадження Microsoft Dynamics 365

Показник	Результат
Собівартість впровадження функціонального доповнення	93164,4 грн.
Величина загальних капітальних витрат	200502 грн.
Річний економічний ефект від впровадження	129264 грн.
Термін окупності	2,3 роки

Висновки

Порівнюючи показники рентабельності, ліквідності та платоспроможності за останні роки прослідковується значний занепад у 2022 році. Згідно результатів аналізу, суб'єкт дослідження переживає складні часи, як і більшість вітчизняних підприємств, у зв'язку з кризовими умовами, які виникли внаслідок повномасштабного вторгнення.

Враховуючи незадовільні результати після проведення фінансового аналізу, було визначено, що підприємству варто покращити рівень економічної безпеки. Оскільки на підприємстві є проблеми з плінністю кадрів, доцільно буде звернути увагу саме на категорію трудових та технічних ресурсів.

Було впроваджено нову вже наявну автоматизовану ERP-систему Microsoft Dynamics 365 з метою подальшого підвищення рівня економічної безпеки, а також інших показників фінансової стійкості підприємства.

Згідно з розрахунками, впровадження запропонованого функціонального доповнення сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки. Економічний ефект від впровадження становить 129 264 грн. на рік, в термін окупності становить 2.3 роки.

Впровадження запропонованого функціонального доповнення є доцільним та сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки на підприємстві ТОВ «ВП «МАРІО».

Отже, опираючись на проведені дослідження та враховуючи наведені результати роботи, можна вважати, що в даній бакавській дипломній роботі вдалось досягнути поставленої мети та виконати усі поставлені задачі.

ПРОТОКОЛ
ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА
НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням ERP-систем (на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю "МАРІО")

Тип роботи: бакалаврська дипломна робота
(БДР, МКР)

Підрозділ: Кафедра менеджменту та безпеки інформаційних систем
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(кафедра, факультет)

Показники звіту подібності Unichesk

Оригінальність 70 %

Схожість 30 %

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне):

1. Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
2. Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її виконання автором. Роботу направити на розгляд експертної комісії кафедри.
3. Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Особа, відповідальна за перевірку

(підпис)

Коваль Н.П.
(прізвище, ініціали)

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unichesk щодо роботи.

Автор роботи

(підпис)

Можаров А.Д.
(прізвище, ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Міронова Ю.В.
(прізвище, ініціали)